ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 191 (12095) | 1969 оной августын 16, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ТАРЯА ХУРЯАЛГА ЭХИЛЭЭ

ТҮНХЭН. (Телефоноор). Эндэхи «Сибиряк» колхоз аймаг соогоо түрүүлэн таряагаа хуряажа эхилбэ. Ахалигай таряалангые гурбан комбайн сэхэ хадажа оронхой. Эндэхи шэниисын ургаса һайн. Үдэшэ, үглөөнэй һэбшээндэ эбхэрэн долгилжо харагдана. Эдеэгээ хүсэһэн залаануудынь эшэнүүдээ нэгэ жэгдээр нугылганхай.

Энэ таряалангай ургаса хадажа захалһан комбайнернууд И. Корпунов, В. Усольцев, П. Сороковиков гэгшэд түрүүшын үдэрһөө эхилжэ халаанайнгаа нормо хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Хоёр үдэрэй турша соо эдэнэр 150 гектар таряа сэхэ хадаа. Хадагдаһан таряалангай гектар бүриһөө 15—18 центнер орооһон абтаа. Хуряагдаһан ороонһоной шииг нойтониинь 20 гаран процент болоно. Тиимэһээ иимэ нойтон ороонһон Түнхэнэй мелькомбинат абаашагдажа хатаагдана, тээрмэдэгдэнэ.

Энэ артелиин Залаагай отделениинхид мүн лэ таряандаа оронхой. Мүнөө эндэ 100 гектар шэниисэ амяарлан хуряагдахаар хадагданхай. Энэ отделениин 4 комбайн нарата үдэр дүүрэн хэрэглэнэ. 6600 гектар ороонһо ургамалтай тус колхоз ойрын үдэрнүүдтэ бүхыдөө 36 комбайн таряалан дээрээ гаргахаар хараална.

Ш. БАЙМИНОВ.

БҮХЫ ХҮСЭЕЭ—ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ

ТҮРҮҮШҮҮЛҺЭЭ ЖЭШЭЭ АБАГТЫ!

Кабанскын аймагай совхозууд сабшалангайнгаа 82 процентые сабшажа, үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө 51 процент, силос даралгаяа — ... процент дүүргэөд, 229 тонно үбһэнэй гурил бэлдэбэ.

**Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой мастер-луговод Б. Ж. Дансорунов
звено гектарай 20 гаран центнер үбһэ хуряажа абана.**

ДҮҮРЭХЭ ДҮТЭЛӨӨ

...бэлэдхэхэ хүдэлмэриин ...дүүдаа ябажа байхада, ай... совхозууд эдэ үдэрнүүдтэ ...хуряажа захалха баатай ...ингэжэ хоёр ехэ хүдэлмэ... Теэд саашадаа иимэ ...удаарха ёһогүй. Тиимэһээ ...бэлэдхэлгые хурдадхажа, ...хуряалгые, силос даралгые, ...гурил бэлэдхэлгые таряа ...жэгдэртэр дүүргэхэ ...

...густын 10-най байдалаар ай... ажахынууд 70 мянган ...үбһэ, 10.200 тонно си... ...центнер үбһэнэй гурил, ...центнер набша намаа хуряа... Энэмнай үшөөл бага ...

...тэжээл бэлэдхэлгые хур... тула ажахы бүхэн до... ...ерга боломжонуудые хү... ...гэхэ ушартай. Илан... ...звенонуудһаа жэшээ ...дүй дүршэлые хэ... болоно.

...ажахынуудта жэшээ ...түрүүшүүл олон. Кабан... ...хозой III отделениин ...бригада (бригадир Даниил ...Воронов) 445 гекта... ...сабшаад, 368 гекта... ...хуряажа, 3000 гаран цент... ...болоо. Эндэ үбһэ һү... хүдэлмэридэ Ксенофонт ...Михалев һаадгүйгөөр ...һүри хаядаг машинада ...Владимир Гаврилович ..., сомоонуудые нюруулха... ...бари ехэтэй Владимир ...вич Корытов гэгшэд бүгэ... жэшээ харуулна.

...энэ отделениин 2-дохи ...(бригадир Роман Андрее... ...возников) 4000 центнер ...хуряанхай. Тус звенодо габ... ...хээр ажалладаг хүнүү... ...механизатор Александр ...Суханов ороно. Энэ бэр... ...низатор үбһэ һүрилхэ хү... ...оньһожоруулжа, хү... ...дэй ажал нилээд хүн..., ажалайнь бүтээсэ дээ... байха юм.

...эдэ түрүүшүүлэй ам... ...гаар ажаллаһанай ашаар ...отделениинхид 15 мянган ...үбһэ һүрилөөд, 1300 тон... дараад байна. Силосэй ...сабшадаг комбайнер Петр ...вович Корытов таряа... ...ургаһан ногоое доогуур, ...гөөр хуряажа абана.

...скын совхозой 2-дохи от... ...абажа үзэхэдэ, ажа... ...шатай. Тус отделениин ...бригадын Даниил Тимофее... ...вой звено 259 гектарай ...шаад, тэрэнэйнгээ 190 ...нь хуряажа, 1620 цент... ...шанартай үбһэ һүри... ...энэ бригадир Владимир ...ович Кузнецовой звено ...ай ябана.

...ай совхоздошье ажалай жэшээ харуулжа ябаһан ...үүл олон. Эндэ Матрена ...на Помазкинагай, Леонид ... Залуцкиин звенонууд ...жэ ябана.

...н дээрэнь абаад үзэхэдэ, ...ай совхозуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри һанаһанда хүрэхөөр ябуулагданагүй. Урдань эртын силос ехээр бэлэдхэдэг Шергинскэ совхоздо оройдоо 1300 тонно, Оймороой совхоздо—2400 тонно силос дарагданхай. Энээниие ажалай эмхидхэлэй һула байһаар лэ шалтагаалжа болохо. Жэшээнь, Оймороой совхоздо силосэй ногоо зөөдэг, хуряадаг машинанууд элдэб шалтагаанаар зогсожо, хүдэлмэри гэдэргэ татана. Иимэрхүү байдал Байгалай совхоздо үзэгдэнэ.

Тэжээл зөөхэ автомашинануудай дуталдажа байхада, Каменскын АТП (Г. Шестаков, П. Суранов) түсэбэй ёһоор машинануудые үгэнэгүй, илангаяа субботын, амаралтын үдэрнүүдтэ автомашинануудай үсөөн дээрэһээ силос дараха хүдэлмэри зарим газарта зогсоогдошоно.

Мүнөө үедэ партиин райком, аймгүйсэдком аймаг дотороо бии байгаа автомашинануудые тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулхын тула хэмжээ абана, предприятинуудта, эмхи зургаануудта тусхай даабари үгөө. Мүн хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые тэжээл бэлэдхэлгэдэ олоор хабаадуулха гэжэ оролдонобди.

Тиигэбэшье зарим хүтэлбэрилэгшэд энэ жэлдэ тэжээл бэлэдхэлгын хэр ехэ удха шанартай байһые ойлгохогүй, хамар дорохоноо хараад лэ ябаха зан гаргана. Иимэ хүтэлбэрилэгшэдэй тоодо Степной-Дворецкэ һургуулиин директор нүхэр Изюрьев, загаһа хамгаалха инспекциин — нүхэр Попов, Каменска болон Сэлэнгын дунда һургуулинуудай — нүхэд Шилкина, Качин, Сэлэнгын механизациин участогай—нүхэр Малисов болон бусад ороно. Партиин райкомой, аймгүйсэдкомой шиидхэбэриие энэ талаар хэр дүүргэжэ байһыень шалгажа үзөөд, партийна журам сахидаггүй хүнүүдтэ зэмэ тохохоор хараалагдана.

Үбһэ ногооной гараса хараад үзэхэдэ, аймагай ажахынууд үбһэ бэлэдхэхэ, силос дараха, үбһэнэй гурил хэхэ түсэбөө бэелүүлхэ аргатай байна. Имагтал ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэхэ, мүнөө үеын зорилгонуудые хүнүүдтэ һайса ойлгуулжа үгэхэ, бригада, звенонуудай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн саг үргэлжэ согсолхо, ажалай түрүүшүүлые урмашуулха уялгатайбди.

Энэ шахардуу сагта шангаар ажаллажа байһан хүнүүдые бүгэдэ ниитэ зон мэдэжэ байха зэргэтэй. Мүн тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэн, юун һаад хэнэб гэжэ баһал хүнүүд һайса ойлгожо абаха ушартай.

Саг орой болоно байна. Хээрын ногоон хагдаржа, силосэй ногоон һуха ургажа, үдэрһөө үдэр бүри шэмэнь доошоо орохо болоно. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие түргэнөөр дүүргэхэ гээшэ мүнөөдэрэй эгээн шухала хэрэг мүн.

В. ТИТОВ,
КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь.

ФОТОРЕПОРТАЖ

ЛУГОВОД—ЗВЕНОЕ ДААГША

Үнгэрэгшэ жэлдэ даалгагдаһан 110 гектар сабшалангайнгаа тус бүриһөө 47,7 центнер үбһэ абажа, Сэлэнгынгээ аймаг дотор эрхимлэжэ, «Буряадай АССР-эй мастер-луговод» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Бальжи Жалсанович Дансорунов энэ жэлдэшье амжалтатай **(1-дэхи зураг).** Хура бороогүй, ган гасуур болоошье һаань, дүршэл шадабаритай луговод үбһэ ногоо һайнаар ургуулжа шадаа.

Үбһэ хуряалгын эхилхэлээр Б. Дансорунов өөрөө үбһэшэдэй звеное даажа гараад, Нүүдэлшынгээ сабшалангай ногоо хуряажа байна. Мүнөө түрүүшын жара гаран гектар сабшагдаад, дүшэ гаран гектарынь хуряагдаад байна. Эндэһээ 800 гаран центнер (гектарай 20 гаран центнер) үбһэн абтаа.

Гадна эндэхи хүсы үбһэтэй 14 гектарайнь ургаса ногоон зандаа хуряагдажа, автомашинада ашагдажа, үбһэнэй гурил хэгдэхээр абаашагдана. Бухыдөө эндэһээ 534 центнер ногоон абаашагдаа гэхэ гү, али гектар бүриһөө 38 центнер ногоон хуряагдаһан болоно.

Нойтон ногооe колхозой эрхим жолоошон Бальжи-Нима Юмсурунович Жаргалов зөөнэ **(2-дохи зураг).** Энэ жолоошон үдэртөө дүрбэн эрьесэ хэжэ, даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Сэл ногоохоноор асарагдаһан үбһэн АВМ-0,4 агрегат руу хэгдэжэ, гурил болон гарана. Үдэртөө 120 мэшээг тиимэ гурил хэгдэнэ гэхэ гү, али дүн хамта 18 тонноһоо дээшэ витамин

ехэтэй тэжээл бэлэдхэгдээ.

— Одоошье үбһэ ногооноймнай шэмэнь наранда шарагдажа һалахагүй, харин бүхыдөө тэжээлдээ үлэхэ болоһондонь баяртайбди, — гэжэ луговод — звеное даагша Бальжи Жалсанович үбһэнэй гурил гаргадаг агрегадые магтана.

Үбһэнэй гурил гаргадаг АВМ-0,4 агрегадай һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэжэ байһанда механизатор С. Гурьянович Черных гэгшын аша габьяа ехэ **(3-дахи зураг).**

Үбһэнэй гурил гаргаха агрегат энэ колхоздо түрүүшынхеэ абтаа.

К. ГАБАЕВ.
Авторай фото.

ҺАРАҺАА ҺАРАДА—ГАБШАГАЙГААР

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлажа ябаһан Ардасаанай леспромхозой коллектив һара бүриин даабариие үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр долоо һарын түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэһэн юм.

Түрүү коллектив жэлэй эхинһээ хойшо 55 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, шэнэ барилгануудта эльгээһэн байна. Августын дүүрэтэр даабариһаа гадуур 1000 үлүүтэй кубометр модо бэлэдхэхэ уялга тэдэнэр абанхай.

Леспромхозой коллектив ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ. Бүхы хүдэлмэришэд даабаряа 115—120 процент дүүргэдэг болонхой. Ажалай ленинскэ вахтада жагсаһан модошод хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана.

Н. ПЛАТОНОВ.

СОВЕТ АВИАТОРНУУДАЙ ҺАЙНДЭР

Августын 18 — СССР-эй Агаарай Флодой үдэр. Энэ һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулан, СССР-эй ДОСААФ-ай ЦК Агаарай Флодой недели үнгэргэхэнь. Союзна республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудай түбүүдтэ самолёдой, планерна, авиамодельнэ спортоор мүрысөөнүүд боложо эхилээ. Сэрэгэй алдар суута начальнигуудтай, Советскэ Союзай ба Социалис Ажалай Геройнуудтай ажалшадай уулзалга хаа хаанагүй эмхидхэгдэжэ байна. ДОСААФ-ай һуралсалай пунктнууд, эхин эмхинүүдтэ, клубууд соо фотовыставкэнүүд нээгдээ.

Августын 17-ной амаралтын үдэр олон миллион совет хүнүүд арадай энэ һайндэртэ хабаадаха байна. СССР-эй Агаарай Флодой үдэртэ зорюулагдаһан Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэдэй ба ниислэлэй гарнизоной сэрэгшэдэй баярай суглаан августын 18-да болохо.

(ТАСС-ай корр.)

Гектар бүриһөө 75 центнер!

АПОСТОЛОВО. (Днепропетровско область). (ТАСС-ай корр.). Академик П. П. Лукьяненкын бии болгоһон «Кавказ» гэжэ намарай шэниисын шэнэ сорт Апостоловскодохи үһалагдадаг гүрэнэй сортучастогто гектар бүриһөө 75,2 центнер ургаса үгэбэ. Энэ селекционерэй бии болгоһон «Аврора» гэжэ үшөө нэгэ шэнэ сортые туршаһан поли дээрэһээ гектар бүриин 73,5 центнер ургаса хуряагдаа.

Эдэ хоёр сортын шэниисэ шанга һалхин ба залинта аадарта гэмтээгүй.

«КОСМОС-292» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

«Космос-292» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1969 оной августын 14-дэ Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ.

(ТАСС).

СССР-эй Педагогикын эрдэмэй академидэ

Академиин президент В. М. Хвостов августын 14-дэ болоһон пресс-конференци дээрэ совет ба хариин журналистнуудые СССР-эй Педагогикын эрдэмэй академиин ажал ябуулгын гол шэглэлтэй танилсуулба. Эрдэмтэдэй шиидхэжэ байһан асуудалнууд тухай хэлээ. Дүрбэн жэлэй һуралсалтай эхин һургуулинуудай гурбан жэлэйхидэ оруулагдахаяа байһан ушар тэдэ асуудалнуудай эгээн шухалань болоно.

Ороной бүхы һургуулинуудай нэгэдэхи классууд 1969 оной сентябриин 1-һээ хойшо гурбан жэлэй туршада һураха шэнэ программада орохонь. Дүрбэдэхи классһаа эхилээд, үхибүүд дунда һургуулиин программаар һуража эхилхэ. Энэнэй тулада бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа.

Педагогикын эрдэмэй академи СССР-эй Наукануудай академитэй хамта дунда һургуулиин бүхы предмедүүдээр һуралсалай шэнэ программануудые зохёоһон байна. Энэ хүдэлмэри гол түлэб дүүргэгдээ.

ҺАРЫЕ ШЭНЖЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

„Зонд-7“ гэжэ совет автомат станци Газартаа бусажа ерэбэ

Ниидэлгын программа дүүргэгдээ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Һарые шэнжэлхэ совет программа бэелүүлхэ зорилготой замбуулинай шэнэ туршалга 1969 оной августын 14-дэ амжалтатайгаар дүүрэбэ.

Советскэ Союзһаа августын 8-да дэгдээгдэһэн «Зонд-7» гэжэ автомат станци научно-техническэ шэнжэлгэ ба туршалгануудай ехэ даабари дүүргэөд, Газарай атмосферэ худар залагдан буулгагдажа, Советскэ Союздаа, уридшалан хараалагдаһан газар дээрэ, Кустанай хотоһоо урдуур бууба.

Урда тээнь мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, «Зонд-7» гэжэ автомат станци хараалагдаһан сагтаа хэмэл одоной замда гаргагдаад, станциин ниидэлгэ хурдадхаха блогые хүдэлгэһэнэй һүүлээр Һара тээшэ ниидэхэ замдаа ороһон юм. Станциин ниидэхэ замые хубилгаһанай удаа, августын 11-дэ станци Һарые тойрон ниидээ.

Станциин ниидэхэ үедэ замбуулинай дайдын физическэ түхэл шэнжэ, Һарын ба Һара шадархи замбуулинай дайдын бүридэл научна ёһоор шэнжэлэгдээ, элдэб зайһаа Газарай ба Һарын дүрэ зурагууд буулгагдан абтаһан байна.

Станци дээрэхи оньһон түхеэрэлгэ ба агрегадуудые хүдэлгэжэ үзэхэ техническэ үргэн дэлисэтэ туршалганууд ниидэлгын программада ороо гэбэл:

— ниидэлгын бүхы шатануудта станциин шууд сэхээр ниидэлгэ хангаха электронно-тоололгын машинануудые хэрэглэжэ, станциин ниидэлгые залан жолоодохо түхеэрэлгэнүүд;

— ниидэлгынгээ шэглэлые одо мүшэдөөр тон наринаар тодорхойлхо түхеэрэлгэнүүд;

— станци дээрэһээ мэдээнүүдые дамжуулха, мэдээнүүдые абахын тула холын радио-холбоо байгуулха, станциин ниидэлгын замые бүридхэхэ аппаратура;

— станци дээрэхи оньһон түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлсые хинажа байха телеметрическэ оньһон түхеэрэлгэнүүд;

— замбуулинай онгосонуудые радиационно элшэһээ хамгаалха ба Газарһаа табигдаһан аппарат соохи радиацида оролгын хубиие хинаха түхеэрэлгэнүүд туршагдаа.

«Зонд-7» станци Газарай атмосферэ соо ороходоо, аэродинамическа хүсэ хэрэглэдэг замаар гараа. Саг зуурын, программна түхеэрэлгэнүүдэй захиралтаар атмосферэ худар орохоһоо урид Газарта бууха аппарат станциһаа һалгаагдаа. Газарай атмосферэ соо ороод, хоё... ...хи шатаяа дабаһанай һүүлээр аэродинамическа удааруулгын түхе... ...гэнүүдэй туһаламжаар Газар дээрэ бууха аппарадай ниидэлгын скорость замбуулинай хоёрдохи скоростьһоо (секунда соо 11 километр үлүүтэй) секундын 200 метртэ хүрэтэр удааруулагдаа. 7,5 километр үндэртэ парашютна оньһон түхеэрэлгэнүүд хүдэлгэгдөө. Газар дээрэ бууха аппарадай газарта хүрэжэ ябахатань тэрэниие дорьбоогүй зөөлэхэнөөр буулгаха двигательнүүд автомадаар хүдэлгэгдөө.

«Зонд-7» гэжэ совет автомат станциин программа бүрин дүүргэгдээ. Һарын, Һара шадархи замбуулинай дайдые бүхы талаһаань шэнжэлхэ түхеэрэлгэнүүдые туршалгаар үшөө нэгэ шэнэ алхам хэгдэбэ гээшэ. Станциин оньһон түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлсэ тухай шэнэ мэдээнүүд, замбуулинай дайдые шэнжэлгын научна шэнэ үрэ дүнгүүд абтаа.

...СТАВКЭДЭ ...ШОХОНЬ

Леспромхозуудай бага комплексно бригаданууд В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа бэелүүлэн, модо бэлэдхэхэ, таллуулха даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

«Забайкаллес» комбинадай бага комплексно 300 бригадануудай дундаһаа Хандагатайн леспромхозой нүхэр Матвеевэй даадаг бригада ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ шалгаржа ябана. Түрүү бригадын коллектив табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даабариие болзорһоонь табан шахуу һараар уридшалан дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ. Ажалдаа ехэ амжалта туйлаһан энэ бригадын бүхы гэшүүд ВДНХ ошохо путевконуудаар шагнагдаа.

Тус леспромхозой Социалис Ажалай Герой А. П. Кудряшовой, профсоюзуудай XIV съездын делегат В. И. Спиридоновой даадаг бригаданууд табан жэлэй эхинһээ хойшо 78—79 мянган кубометр модо бэлэдхэн таллуулжа, дүрбэн жэлэй даабариие болзорһоонь мүн лэ уридшалан дүүргээ.

Н. Ф. Семеновой хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригада ганса Хандагайн леспромхоз соогоо бэшэ, харин республикын бүхы модошодой түрүү зэргэдэ жагсан ябана. Бригадын гэшүүд 80 мянган кубометр модо бэлэдхээд, табан жэлэй һүүлшын жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилээ.

Хурамхаанай леспромхозой В. С. Шукинай даадаг бригада мүн лэ 1970 оной түсэбөөр ажаллажа байнхай.

Бага комплексно бригадые даагшанар өөһэдөө эрхим ажалай жэшээ харуулжа, бригадынгаа гэшүүдые ажалай амжалтада зоригжуулжа ябана. Эдэ бригаданууд ажалдаа түрүү онол арга хэрэглэнэ, трактораа һайнаар харууһална. Коллективүүдэй гэшүүн бүхэн 2—3 мэргэжэл шуданхай. Эдэ бүгэдын ашаар тэдэнэр даабаряа, абаһан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсагшадай түрүү зэргэдэ ябана.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХА АРГА НҮХЭСЭЛ

Ажалшадай хэрэг, сэдьхэл бодол, хүсэл эрмэлзэл мүнөө алдарта ойтой —В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойтой холбоотой. Энэ ойе угтуулан, манай аймагай партийна организацинууд арга боломжонуудаа хараадаа абан, хүдөө ажахыһаа абтадаг эдеэ хоолой зүйл ехэдхэхэ хараа түсэб зохёоһон, уялгануудые абаһан байгаа. Ажахынуудай, леспромхозуудай партийна эхин организацинууд эдэ уялгануудые бэелүүлхын тулада бүхы хүсэлэл оролдолгоёо зорюулна.

Бүхы юумэмнай дан бэлэхэнээр бүтэнэгүй, ехэ оролдолгын хүсөөр бэелүүлэгдэнэ. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада манай аймагта сагай уларил муушаг байгаа. Тиигээд бэрхэшээлнүүд тохёолдоно, тэдэниие дабаха хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй болоно. Энэ жэлэй ган гасуурта ехэ таряалан хосороо, бэлшээриин, сабшалангай газарта ногоон ургаагүй. Энээнтэй дашарамдуулан хэмжээнүүд абтаһан байна. Гүрэнэй зүгһөө үзүүлэгдэһэн ехэ туһаламжа тухайда манай аймагай ажалшад баясан дурдана. Энэ жэлдэ үрэһэнэй таряа, горючи нэмэжэ үгөө, манай ажахынуудта техникэ үгэхэ тухай асуудал шиидхэгдэжэ байна.

Коммунистнууд түрүүтэй аймагай ажалшад энэ бэрхэшээлтэ үедэ ажал хэрэгээ эмхидхэжэ, шадаал һаа ажахынуудтаа багашаг хохидолтойгоор ган гасуурые дабахаар эрмэлзэн хүдэлнэ. Манай ажахынуудай урагшаа дабшаха хэрэгтэ эдэ бүгэдын һаад тойбо татаһаниинь ойлгосотой. Гарзатайгаар хүдэлдэг совхозуудые гээгдээлһээнь гаргаха, малай тоо толгой олошоруулха, үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ, түлнүүдые үсхэбэрилэн томо болгохо мэтын хэрэгүүд хойшо татагдаһан байна. Хэды иимэ бэрхэшээлнүүдтэй тохёолдоошье һаа, манай ажалшад улам эршэтэйгээр хүдэлнэ, алдарта ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа заатагүй бэелүүлхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр тэмсэнэ. Манай ажал хэрэгэй зарим үрэ дүнгүүд тухай хэлэхэ болоо һаа, иимэ.

Гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха хахад жэлэй түсэб: мяхаар—107 процент, һүөөр—122 процент, нооһоор — 144 процент дүүргэгдээ. Мүн модошодшье яһала барагаар хүдэлжэ байна. Таба мянга гаран гектарта нэгэ жэлэй, хоёр жэлэй ногоон таригданхай, зургаан зуу гаран гектар сабшалан һайжаруулха ехэ хүдэлмэри хэгдэнхэй. Түл түрэсэшье яһала бараг абтаа. 100 эхэ хонин бүриһөө 79,5 хурьгад абтанхай. Энэ жэлдэ олон хонишод һайнаар хүдэлжэ гараа. Жэшээнь, Хэжэнгын совхозой хонишод Ш. Цырендоржиев, Б Жигмитдоржиев, Ш. Намжилов, «50 лет Октября» гэжэ совхозһоо М. Мангалаев, В. Прохоров, Ц. Ринчинов, М. Рабданова, «Первомайский» совхозһоо Б. Агбанов, Б. Жамбалов, У. Жанаев болон бусад һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһан байна. 1969 онойнгоо түсэб бодотоор бэелүүлхын тулада Хэжэнгын хонишод, малшад, механизаторнууд, модошод ехэ хэшээл оролдолго гарган. хүдэлнэ, шармайн оролдоно гэжэ эдэ тоо баримтанууд гэршэлэн тодоруулна.

Аймаг дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Чисаанын совхоз һүүлэй хоёр жэлэй туршада түрүү зэргэдэ ябана гэжэ онсо тэмдэглэлтэй. Мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха түсэбөө: һүөөр—124 процент, мяхаар—128, нооһоор—139,5 процент дүүргэә. Промышленна предприятинуудһаа Буряадай геологическа управлениин Ермаковскиин геологическа партиин хүдэлмэрилэгшэд, инженернүүд, технигүүд, алба хаагшад һайнаар хүдэлнэ. Бэшэ партинууд болон экспедицинүүд соогоо эрхим үрэ дүн туйлажа, тус парти управлениингээ дамжуулгын Улаан туг дахин үлөөбэ.

Сэлэнгын аймагай малшадай, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай һаалишадай үүсхэл дэмжэн, аймагай ажалшад һү ехээр һаахын, малаа таргалуулхын түлөө тэмсэнэ. Ехэ һү һаадаг, малаа һайса таргалуулдаг түрүүшүүлые тоолохо гээ һаа, олон байха. Тэдэнэй заримые дурдабал, иимэ: Чисаанын совхозой һаалишад Е. Глазкова, Н. Шкедова, Ф. Зиатдинова, Х. Буянтуева, Хэжэнгын совхозой Н. Цырендылыкова, «Первомайский» совхозһоо Г. Айбатуллина, Л. Павлова, «50 лет Октября» гэжэ совхозһоо Ц. Цыренжапова, Худанай совхозһоо Л. Файзулина, Ц. Дашиева, Д. Базаржапова болон бусад түрүүшүүлэй тоодо ороно. Үхэршэд А. И. Ламаев, Ш. С. Федоров гэгшэд энэ зундаа сүүдхэдээ мал бүхэнөө 1000 граммаар нэмээжэ байгаа.

Хүдөө ажахыдахи эгээл харюусалгатай үе—үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг дундаа. Энэ хүдэлмэридэ бүхы хүнүүд хабаадуулагданхай.

Багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой болотор тиимэшье ехэ саг үлөөгүй. Энэ ойе угтуулан, абаһан хараа түсэбүүдэй олониинь бэелүүлэгдэжэ байна. Байгша оной түрүүшын хахадай турша соо аймаг дотор байрын олон гэрнүүд, үйлэдбэриин, культурна, ажаһуудалай олон барилга, үхэрэй, хонидой байранууд бодхоогдонхой. Моксохон нютагта 320 хүнэй һууритай һургуулиин типовой байшан ашаглалгада оруулагдаха юм. Аймаг доторхи барилгын энээгээр хизаарлагдахагүй байһаниинь ойлгосотой.

Алдарта ойе угтуулан дэлгэрһэн ажалай мүрысөөе үзэл сурталай талаар хангаха хэрэгтэ ехэ анхарал табигдаһан байгаа. Энэ ойдо бэлэдхэлэй үедэ олон хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнхэй. Агуу багшын ажабайдал, ажал ябуулгын гайхамшагта жэшээгээр, ахамад үетэнэй ажалай ёһо заншалаар мүнөөнэй үетэниие хүмүүжүүлхын, эдэ бүгэдые нангин ёһоор үргэлжэлүүлхын тулада ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн, мүнөөшье хэгдэһээр. Үзэл бодолой хүдэлмэри улам шангадхаһанай ашаар хүдөө ажахын шухала хүдэлмэри амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлдэг байгаабди. Лекторнүүд, элидхэлшэд, политинформаторнууд, агитаторнууд, политэмхидхэгшэд энэ талаар ехэ юумэ хэһэн байна. Арад зонтой һанамжа бодомжоёо зүбшэн хөөрэлдөөд, хододоо хүн зоной дунда ябадаг коммунистнууд-соёлшодто ажалшад дуратай байдаг юм. Х. Овчинников, Л. Жамьянова (Чисаанын совхоз), Н. Пастухов, Н. Челондаев (Худанай ЛПХ), Д. Волков, Н. Белошапкин, В. Тугдумов, Е. Цырендоржиев болон бусад эдээнэй тоодо ороно.

Совхозуудай хүдэлмэришэд бэеэ зэһэн зоригжонхой коллективэй гэшүүн бүхэнэй эдэбхи үүсхэлһээ хүдөө ажахын ямаршье хүдэлмэриин бүтээсэ дулдыдаха байна бшуу. Хүдөөгэй ажалшадай үүсхэл эдэбхи улам бадаруулха зорилгоор партиин райком олон хэмжээ ябуулганууды хараалаад, бэелүүлжэ байна. Үзэл сурталай хүдэлмэри шангадхаха зорилгоор олон янзын арга метод хэрэглэгдээ юм. Политинформаторнуудай, лекторнүүдэй, элидхэлшэдэй, агитаторнуудай, политэмхидхэгшэдэй аймагай, мүн нютагуудта семинар, зүблөөнүүд үнгэргэгдэдэг байба. Ажахынуудай, эмхи зургаануудай, организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд эдээндэ заатагүй уригдадаг гуримтай. Уласхоорондын байдалаар, парти, правительствын дотоодын ба гадаадын политикын, мүн арадай ажахын түсэбүүд ямараар бэелүүлэгдэнэб гэхэ мэтын асуудалнуудаар мэдээсэхэ зорилгоор иимэ семинарнууд, зүблөөнүүд татагдадаг юм.

Ильичтэ хабаатай асуудалаар хэгдэжэ байгаа хүдэлмэриин үшөө нэгэ һалаа гэхэдэ, дунда ба найман жэлэй һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд олониитэтэй уулзадаг гуримтай. Агуу багшада зорюулагдаһан һонирхолтой концерт иимэ уулзалгын үедэ табигдадаг һэн. Багшанар, хүмүүжүүлэгшэдэй оюун бэлиг элирүүлхэ зорилгоор энэ хабар—апрель, май һарануудта аймагай уран һайханай самодеятельностиин харалган болоо. Аймагай ажалшад харалгые ехэ баяртайгаар угтаа һэн. Һургуули бүхэнэй уран һайханай коллектив өөрын программатай байгаа. Иигэжэ аймагай бүхы томо томо һуурин газарнуудаар ябаа юм. Һургуулинуудай директорнүүд, орлогшонорынь ленинскэ темээр элидхэл хэдэг байба. Харалгын жюри Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ дунда һургуулиин коллективтэ нэгэдэхи һуури, Хэжэнгын интернат һургуулиин уран һайханайхидта хоёрдохи һуури олгоо.

Загастай, Моксохон, Эдэрмэг нютагуудта аймагай соёлой байшангай эмхидхэһэн агитколлективүүдэй хүдэлмэриин харалган яһала ашатай туһатай байба. Урда тээнь хараалһан түсэбэй ёһоор иимэ харалганууд хабарай тарилгын үедэ үнгэргэгдөө.

«Знание» бүлгэмэй аймагай организациин лекторнүүдэй ажал ябуулга яһала шангадаа, эдэбхитэй болоо. Мүн һүүлэй хоёр һара соо лекторнүүдэй, политинформаторнуудай, агитаторнуудай семинарнууд үнгэргэгдэнхэй. Арад зоной дунда лекци, хөөрэлдөөнүүд хэгдэнэ. Лекционно хүдэлмэри, хөөрэлдөөн үбһэшэдэй бригаданууд, звенонуудтай хэгдэдэг болонхой. Тематикань тон олон янзын.

Энэ асуудалда ехэ анхаралаа табидаг Хүртэйн леспромхозой партийна организациин хүдэлмэриин дүй дүршэл дэлгэрэнгыгээр харуулмаар. Агуу ойдо бэлдэхэ тухай асуудал партийна бюрогой, хүдэлмэришэнэй комитедэй, комсомолой комитедэй гэшүүд зүбшэн хэлсээ. Коллективтээ ниитэ-физкультурна, соёлой хүдэлмэри һайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Эдэ асуудалнуудаар тусхай хэмжээ ябуулганууд баталагдаба. Партийна бюрогой гэшүүн С. С. Солкин энэ хэрэг үүсхэһэн байна. КПСС-эй райком хүртэйнхидэй үүсхэл дэмжэжэ, дэлгэрүүлхэ тогтоол батлан абаа.

Эндэхи коммунистнууд, комсомолшуудай оролдосото ажал хэрэгэй үрэ дүн тобойжо гараба. Энэ леспромхоздо кружогууд болон волейболой, баскетболой, теннисэй, футболой, шатардаамай ба бусад секцинүүд байгуулагдаба. Үүсхэлтэй, бэрхэ комсомолшууд, залуу хүнүүд эдээниие ударидаа. 200 гаран хүн эдээндэ хабаададаг болоо һэн. Удаань һорёонууд эхилбэ. Хэдэн һара үнгэрөөд байхада, Хүртэйн спортсменүүд хабаяа харуулжа захалаа. Олон янзын спортоор мүнөө хүртэйнхид шанда хүртэнхэй. Коммунистнууд ба комсомолшуудай үүсхэлээр эндэ хэгдэжэ эхилһэн хэрэг леспромхозой коллективэй бүхы байдалда нэбтэрээ. А...
һайн нүлөө үзүүл...
иимэ ушар гэршэл...
гээгдэлһээ гарадагг...
промхоз «Забайкал...
ашаг олзотойгоор ху...
тинуудай тоодо най...
ябана. Табан жэлэй ...
лэй түсэб, багша В. И...
хүндэлэлдэ абаһан со...
нуудаа бүримүһэн ...
да тус предприятиин ...
бүхы хүсэ шадалаа ...
нэ. Энэ коллективтэ ...
хүдэлмэриин улам ...
ашаар гэмтэ ябадал, ...
гагшад үсөөржэ байна.

Иигэжэ аймагай ...
промышленна предпри...
ганизацинуудай, эмхи...
партийна организац...
ябуулга зарим тэды...
ашаар эдэ мэтын ам...
лагдаһан байна. В. И...
хүрэтэр үзэл сурта...
бүри шангадхахын т...
хэгдэхэ, олон хэмжээ...
бэелүүлэгдэхэ бээ. ...
илангаяа энээнэй урд...
нууд байһан, мүнөө...
жэ сэхэ руунь ха...
Районой партийна ор...
тийна эхин организа...
дутуунуудаа усадхаха...
гүй асуудалнуудтаа го...
биха, шэнэ орьёл өөд...
рэгтэ бүхы ажалшада...
элсүүлхэ хүсэлэнтэй ...
Энээнэй ашаар В. И. ...
һөөр 100 жэлэй ойн ...
хы болон культурада...
та туйлахаар зоригжо...

Р. ...

УЗБЕГЭЙ ССР. Чарвакска ГЭС дээрэ турбинануудые хабсаралгын хүдэлмэри ябажа байна. 168 метр үндэр хаалта Чирчик гэжэ хадын горхониие хаажа бодхоогдоо. 150 мянган киловатт хүсэтэй дүрбэн агрегат эндэ табигдахань.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГЭС-эй барилга дээрэ.

ТАСС-ай фото.

Н-скэ аэродром. Ниидэлгэнүүд дүүрэнхэй.

ТАСС-ай фото.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ЗҮГЫН ТОҺО ҮЙЛЭДБЭРИЛДЭГ СОВХОЗ

МАСЛЯНИНО. (Новосибирскэ область). Урда тээнь мал ажалаараа, модо бэлэдхэлээр, лён тарилгаар суурхадаг байһан Маслянинска районой экономикодо юрын зүгы ехэ үүргэ дүүргэлсэдэг болохо. Эндэхи Верх-Ики гэжэ тосхондо область доторхи зүгы үсхэбэрилдэг түрүүшын совхоз эмхидхэгдээ. Энэнь 7 мянган бүлэ зүгытэй болożо, хүсэндөө ороходоо, 600 мянган түхэригэй зүгын тоһо «үйлэдбэрилэн» гаргаха юм.

Шэнэ ажахыда 14 мянга шахуу гектар газар үгтөө. Тэдэнэй хахадынь байгаалиин тэжээлэй бааза—зүгын тоһо үгэхэ ургамалнуудтай тайга юм. Тусхай севооборотуудтай, зүгын тоһо үгэхэ ургамалнуудые тариха талмайнууд болгогдожо хубаагдаа.

Мүнөө дээрээ зүгын хэдэн арбаад гэрнүүд, хүнэй ажаһууха 5 байра, конторо, столово, медицинскэ пункт, эдеэ хоолой складууд баригдажа эхилээ.

Совхоз саашадаа ехэ юумэ хэхэ түсэбтэй. Оршон тойронхи газараа ашаглажа дүүргээд, тайга шадархи районуудай бусад ажахынуудта зүгы үсхэбэрилхэ отделенинүүдые эмхидхэхэ хүсэлэнтэй.

ЗАОЧНИГУУД ДИПЛОМУУДЫЕ АБАНА

УЛААН-ҮДЭ. Буряадай хүдөө ажахын институдай ветеринарна факультет амжалтатайгаар дүүргэһэн студентнүүд-заочнигууд дипломуудые һаяхан абаба.

Дээдэ һургуули дүүргэгшэдэй дунда 40-өөд наһатай гү, али 50 гараһаншье хүнүүд бии. «Байкальский» совхозой ветеринарна врач Константин Николаевич Таракановский тэдэнэй тоодо ороно. Энэ хүнэй эрдэм шудалха гэһэн эрмэлзэл оролдолгонь бусадые атаархуулмаар байна. Залуухан хүбүүн дайнай һүүлээр хүдөө ажахын техникум эрхим сэгнэлтэтэйгээр дүүргээд, Кабанска аймагта ветеринарна фельдшерээр хүдэлөө. Һүүлээрнь дээдэ һургуулида заочноор һуража, эрдэмтэ-зоотехник болоһон. Константин Николаевич табан жэлэй саана дахинаа институтда ороод, ветеринарна факультет дүүргэә.

Бэлэдхэл түгэс, шадамар мэргэжэлтэд буряад нютагуудай эгээн хүндэтэй хүнүүд болонхой. Эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ, һэльбэхэ дуратай хэдэн мянгаад студентнэр республикын үнинэй ВУЗ-да һурахаяа ерэдэг юм. Заочно һуралсал һайнаар эмхидхэһэн ушар хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бэлдэхэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэхэ арга олгоно.

Яхадай, Сахалинай, Камчаткын, Тувын, Эрхүүгэй, Шэтын ба Амарай областьнуудай хүдөө тосхонуудһаа ерэһэн хүнүүд Улаан-Үдэдэ дээдэ мэргэжэлтэй боложо гарана.

БАЙГАЛАЙ АТЛАС

ЭРХҮҮ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Геодезиин ба картографиин главна управлени «Байгалай атлас» хэблэн гаргаба. Байгаалиин онсо шэнжэнүүдые тодорхойлон харуулһан олон үнгэтэ 70 гаран карта, схемэ ба диаграмма тэндэ бии. Дэлхэй дээрэхи эгээл гүнзэгы, дабһагүй нуур-далайн арадай—ажахыда шухала нөөсэнүүд атлас соо элирхэйлэгдэнхэй.

Мэдээжэ аяншалагша С. Ремезовэй 1701 ондо зохёоһон «Сибибириин зурагламал номдо» ороһон Байгал тухай ородой эгээл түрүүшын карта атлас дотор оруулагдаа.

Лимнологическа институдай директор Г. И. Галазий түрүүтэй бүлэг эрдэмтэдэй бэшэһэн, Байгал тухай тодорхой очеркнууд нэмэжэ үгтөө.

Байгал далайн нөөсэ ба бассейн хэрэглэхэ схемэнүүдые зохёон гаргадаг түсэблэлгын ба проектнэ эмхинүүдтэ, мүн географи, түрэл хизаараа шэнжэлэгшэдтэ, совет ба хариин туристнуудтэ энэ атлас зорюулагдан хэблэгдээ.

(ТАСС-ай корр).

Томско академическэ

ТОМСК. «Томско академгородогой байдаг газар». Иимэ бэшэлгэтэй хабтагайханууд городой газаа тээ, хэдэн километр зайда байдаг үзэсхэлэн гоё нарһата тужа соо бии болобо. Лабораториин корпусууд, байрын гэрнүүд баригдан бодожо, үйлсэнүүд, скверүүд һаяар эндэ бии болохо.

Научна эмхи зургаануудай байха городок мүнөө эмхидхэгдэжэ эхилээ. СССР-эй Науканудай академиин Сибириин отделениин Атмосферын оптикын, Нефтиин химическэ бүридэл шэнжэлхэ институдууд тэрэ тоодо оролсоно.

ЕХЭ ХОТЫН «ОГОРОД»

НОВОСИБИРСК. Новосибирск шадархи 2 мянган гектар уһалагдадаг талмай дээрэ овощ, хартаабхын баян ургаса эдеэшэжэ байна. Искусственна аргаар уһалагдадаг тула энэ «юрэ бусын огород» зунай хэсүү ган гасуурые түбэггүй дабажа шадаа.

Уһалагдадаг газарайнь талмай табан жэлэй турша соо арба дахин нэмээ. Уһалагдадаггүй газарнуудтай жэшэбэл, эндэхи талмайһаа 2—3 дахин ехэ ургаса абтана.

Новосибирск шадархи түрүү ажахынууд жэшээгээр Сибириин индустриальна түб бүхэн овощ ургуулха найдамтай бааза эмхидхэхэ аргатай.

(ТАСС-ай корр).

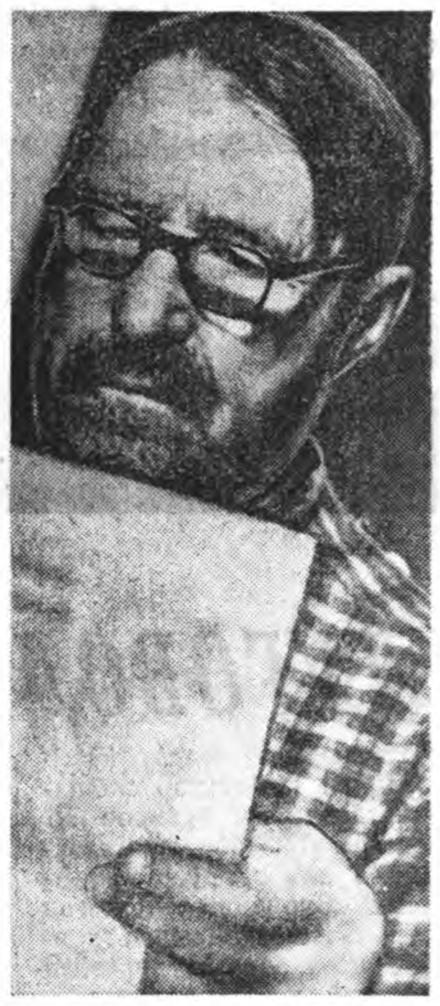

Улаан-Үдын аймагай Вахмистрово тосхондо Петр Федорович Антонов ажаһуудаг. Энэ хүнэй намтар тон һонин. Граждан дайнай дүлэн соогуур ябалсажа, Байгалай үмэнэ Совет засаг тогтоолсохын түлөө гартаа буу барижа тэмсээ. Түрүүшын колхозуудые байгуулалсаа. Мүнөө колхозой жэшээтэ Уставай зүбшэн хэлсэгдэжэ байхада, Петр Федорович энээндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Пенсидэ гараһаншье һаа, нүхэр Антонов миин һуужа шададаггүй, түрэл колхоздоо арга шадалаараа туһалдаг, үбһэ хуряалсадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Ф. Антонов.

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

ВЦСПС ҺАЙШААБА

АЖАЛШАДАЙ БАЙДАГ ГАЗАРНУУДТАНЬ ХҮМҮҮЖҮ... ХҮДЭЛМЭРИ ЯБУУЛХА ДҮЙ ДҮРШЭЛ ТУХАЙ

Ангарын нефтехимическэ комбинадай (Эрхүүгэй область) хүдэлмэришэн, алба хаагша бүхэн ажаһуудаг кварталһаа холо ошонгүй кинофильм хараха, лекци шагнаха гү, али концертдэ ошохо аргатай.

Хоёр амаралтын үдэртэй хүдэлмэриин неделидэ тус предприятиин оромсоор нефтехимигүүдэй амарха сагые эмхидхэхэ иимэ шэнэ үүсхэл гараһан байна. Комбинадай, профсоюзай нэгэдхэмэл комитет ажалшадай ажаһуудаг газартань ябуулагдаха хүмүүжүүлгын ба соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин түсэб табиһан байгаа. Бүхы хэмжээ ябуулгануудые залан толгойлхын тула олониитын совет байгуулагдаа һэн. Комбинадуудай харьяата заводуудай партийна, профсоюзай, комсомолшуудай эмхинүүдэй, захирхы зургаанай, соёлой ордоной, библиотекын, «Знание» бүлгэмэй, гэр байрын конторонуудай, спортивна клубай түлөөлэгшэд тус советдэ оролсоо.

Комбинадай бүхы хамтын байранууд ба гэр байрын конторонуудай дэргэдэ улаан булангууд болохо байшангууд профсоюзай комитедэй дурадхалаар сүлөөлэгдэһэн байна. Тиимэ улаан булан бүридэнь кружогуудай хэшээл үнгэргэхэ таһалганууд, 50—80 хүнэй һууритай зал бии. Хүн зоной ажаһуудаг кварталнуудта зундаа 18 агит-талмай, нээгдэмэл эстрада, киноэкран тодхохо түхеэрэлгэнүүд бии болгогдоо.

Эндэхи хүмүүжүүлгын, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэридэ 2400 эдэбхитэйшүүл хабаадана. Тэдэнэй хүсөөр ходо шахуу лекцинүүд, элидхэлнүүд уншагдана, тематическа үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ, экскурсинууд эмхидхэгдэнэ, кинофильмнүүд харуулагдана. Нёдондо жэл эдэ хэмжээ ябуулга...
мянган хүн хабаада...
жэлэй түрүүшын хаха...
ной энэ үеынхиһөө ...
олон хүн хабаадаа. ...
тал һургаалые, Ком...
дэлмэришэнэй парти...
хоорондын зүблөөнэй...
нүүд болон мат...
КПСС-эй ЦК-гай ...
оной) Пленумэй ма...
хүн зондо ойлгуулх...
150 лекци жэлэй ...
уншагдаа.

Улаан булангууд со...
майнууд дээрэнь дай...
лай ветерануудтай, ...
тай, партийна болон ...
дай хүдэлмэрилэгшэд...
нууд боложол байдаг. ...
багшанар, врачнууда...
хэ үдэрнүүд тогтоог...
шадай байдаг газа...
артистнуудай, уран һ...
гэмдэ хабаадагшадай ...
уран зурагай ба һ...
искусствын выстав...
хэгдэнэ. Хүгжэмэй һ...
арадай инструментну...
нүүд, дуушадай ко...
таршадай ба бусад ...
эдэбхитэдэй хүсөөр ...

Городой хүн зоной ...
кварталнуудта хүмүү...
соёл гэгээрэлэй хүд...
һанай ашаар Ангарск...
тын гурим сахилта...
ажалай журам бэх...
приятиин технико-...
үрэ дүнгүүдшье һай...

ВЦСПС-эй Секрет...
асуудал хаража үзэ...
нефтехимическэ ком...
водской нэгэдхэмэл ко...
дэлмэриин дүй дүрш...
ба.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ҺОН...

ТУСХАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ ХУУДАҺАН

Загарайн аймагай «Вперед» газетын редакциин дэргэдэ партийна ажабайдалай штатнабэшэ таһаг эмхидхэгдэнхэй, аша туһатай хэрэг үйлэ бүтээжэ байдаг.

Тус таһагай хүсөөр «Парторганизациин секретариин ба партгруппоргын ээлжээтэ № 5(9)-дэхи хуудаһан» гараба. Тэрэ тусхай хуудаһан дээрэ журналист Н. Кучумов аймагай газар эсхэмжэлэгшэ Петр Серафимович Зотов тухай халуун сэдьхэлэй үгөөр хөөрэнэ. Нүхэр Зотов коммунист, аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин партийна эхин организациин секретарь, аймагай газетын эдэбхитэй бэшэгшэ юм.

Хандагатайн леспромхозой парткомой секретарь М. Измалков коллективэйнгээ түрүү хүнүүд тухай, тэдэнэй мүрысөө эмхидхэдэг ниитын үүргэ тухай хөөрэнэ. Политическэ мэдээсэл тухай материал, мүн партийна хронико энэ хуудаһанда һонирхомоор.

ГАБШАГАЙ ҺАРА

КПСС-эй Баргажанай райком ба аймагай Соведэй гүйсэдком хамтынгаа заседани дээрэ аймагай колхоз, совхозуудта үбһэ тэжээлэй хэр зэргэ бэлэдхэгдэжэ байһан тухай хаража үзөөд, тус кампани аймаг дотор хангалтагүйгөөр ябажа байна гэжэ тэмдэглэбэ. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, аяар 43.000 центнерээр бага үбһэн абтаа. Илангаяа XXII партсъездын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд, Хурамхаанай, Аргатын совхозууд гээгдэжэ ябана.

Энэ хүдөө ажахын үйлэдбэридэхи шухала хүдэлмэриие улам эршэдхэхэ, үбһэ ехээр хуряажа абаха зорилгоор аймаг дотор габшагай һара августын табанһаа соносхогдоо гэжэ «Баргажанай үнэн» газетэ һүүлшынгээ нэгэ номерто мэдээсэнэ. Тиигэхэ зуураа, энэ соносхогдоһон һарын туршада социалис мүрысөө эмхидхэхэ, дүнгыень гаргаха гурим тухай, аймагай газетын энэ үедэ бэелүүлхэ зорилгонууд тухай тодоор хэлэжэ үгэһэн байна.

АМЖАЛТАДА ЗОРЮУЛАН...

«Майн 15-да Тимлюгэй цементын заводой коллективтэ ехэ һайндэр болобо. Тэрэ үд...
эй Барилгын промыш...
министерствэһээ, профсо...
гай президиумһээ заво...
дээрэ телеграмма абтаба...
доторнь Министерствын ...
ба профсоюзай ЦК-гай ...
мэй хамтын шиидхэбэри...
Тимлюгэй цементын завод...
мунис ажалай коллекти...
хүндэтэ нэрэ зэргэ олгог...
Кабанскын аймагай «...
галнууд» газетэ мэдээсэ...
лай ударнигууд, ураг...
дабшагты» гэһэн ниитэ г...
ро дотор хоёр хуудаһаа э...
та зорюулба.

«Мүрысөөнэй манлай...
статья соогоо цементы...
парткомой секретарь А. ...
предприятиин энэ үндэр ...
лодо хүртэһэн тухай, ...
коллективэй, тэрэнэй т...
лэй хэрэг үйлэнүүд ту...
нэ. «Партийна хүн» гэ...
дотороо М. Малецкая зав...
дэлмэришэн эхэнэр А. И. ...
тухай бэшэбэ. Тэдэ хууда...
оруулагдаһан тоо ба бар...
түрүү коллективэй ажа...
урагшатай ябаһые гэрш...

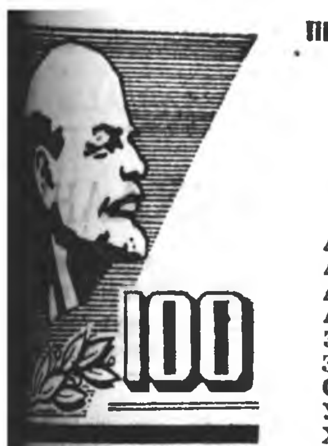

Цэдэн ГАЛСАНОВ

ТАЙГАДА ХААНАҺАА НАРАН ГАРААБ?

[„Ленин Байгал дээрэ" гэһэн домогуудhaa хоёрдохи домог]

...эл. Эхининь августын
...мерто).

5.

...гээшэнь аргагүй —
...үрхэнэй шэшэрмэ.
...гээшэнь аргагүй,—
...ургaнай таһарма.
...сагаан шандаган
...зуурана замдаа,
...шаахан шубуухан
...шидэзи дундаа.
...эха Бавантын
...Дээдэ-Амалатын
...эвенк-ангуушад,
...гэдэг орошод
...шулуунай наагуур,
...гулын саагуур,
...голой хүбөөгөөр,
...гын обороор
...үдэр эдихэ хоолгүй,
...һүни унтаха нойргүй
...ангай мүр мүшхэбэ,
...буугай шабха шалгаба.
...һунилжэ,
...үдэрлэжэ,
...һарлажа,
...жаллажэ,

Арга хабагүй эсэжэ,
Араатын мяха эдижэ,
Арһан бүхөөг бодхобо,
Амарха гэжэ тогтобо.
Эгээл энэ үеындэнь,
Эбһээлэн хэбтэхэ хирэндэнь,
Ондоо нэгэ хэлэтэй,
Уһан хүхэ нюдэтэй
Хатуу булгайр сабхитай,
Хатуу сагаан шарайтай,
Халсагай хүйтэн малгайтай,
Ута бэетэй нэгэ хүн
орожо, мэндэшэлэн байгаа һэн.
— Ангуушан, орогты наашаа,
Айлшан бологты, дулаасыт.
— Анда нүхэд, һайн даа.
Амархым зүбшөөгыт, уушалыт.
— Аза талаан һайн гү? Хэлыт.
— Ангуушан бэшэлби,
хэшээгыт.
Ан гүрөөлэй элбэгые,
Ой тайгын баялигые,
Тэдэнэй хэды һайханиие
Түрэл зондо туһатайе
Шэнжэлхэ гэһэн мэргэжэлтэйб.
Сүлэлгэдэ мүнөө ябанаб теэд.
Тунгусууд гайхашаа бараба.—
Тиимэ хүнние анха хараба:
Тайгын ан арьяатаниие,
Талын шубуу шонхорые,
Байгаалиин булаг аршаанние.
Бавантын сэсэг ургамалые.
Хюдаха, һандаахагүй, харин
Хнмгадаха хамгаалха хүн,
Мүнөөхи хүн, багха дулаасаад,
Мүрынгөө үргэбшэ тайлаад,
Эдихэ юумэ элбэг гаргаба,
Эвенкнүүдые хүндэдөө урнба.

Харин тээшээ хазагайрна.
Харнин хүнэй эдеэ сээрлэжэ,
Харада баһа унахаяа айна.
— Байгалай баян талын хэшэг.
Барнгты наашаа, бү гайхагты.
Олоороо эдеэлхэдэ оросотой
гэдэг.
Умдан сайгаа наашань табигты.
— Хүршэ баян
хонжоошонойнгоо
Хүндэдэнь хүртэжэ садашообди,
Тэрэ үрнеэ толгойгоороо
Тоосожо мүнөө ядашообди.—
Чальчагир угтанай Чакулай
гээшэнь
Шаналжа хэлэбэ гэншэн.
— Арай шамай зуун булга,
Арбан араата, нэгэ буга
Аяар һара соо алабабди,
Абаашажа энэ ябанабди,—
Канчагир угтанай Копкончо
гэгшэнь
Халаглажа байба гэншэн.
— Тэрэтнай хонжоо
наймаашан,
Тэрэ муухай хуурмагшан
Таанарые хараар хууража,
Тайгыетнай шараар хооһолжо,
Баялигыетнай гамгүй тоншожо
Байна гээшэл, хонжожо.
Харин биород хүмби,
Хаан ноёдто шүтэдэггүйб.
Тэрэнэйнгээ түлөө сүлэгдөөд,
Тэмсэжэ ябанаб мүнөө.—
Тингээд ябахаар түхеэрбэ,
Тэбхэрхэн ном бэлэглэбэ...
Үшөөл этигэжэ ядаһан,
Үшөөл найдажа ядаһан

Үгытэй ядуу ангуушад —
Үлэн хооһон орошод:
— Энэтнай юунэй саарһан бэ?
Эзэн хаанай гү?—гэбэд.
— Үгы.Ород зохёолшын
онтохон:
Үгытэйшүүл тухай уран ном.
Удха шанарынь угаа онсохон,
Ухаан бодолоор ехэ ном.
— Уншыт мандаа, уншыта,
Ойлгуулжа мандаа үгы та...
Ород хэлээр мүнөөхи хүн
Уран бэрхээр уншаһан юм.
Инмэ үльгэр шагнаһан зон,
Этигэл найдал ололсон,
Бахардаһандаа ээрэлдэнэ,
Баярлаһандаа тэбэрнсэлдэнэ.
Тинжэ тинжэ ухаа абахадаа,
Тинжэ тинжэ сүлөө олоходоо,
Гэнтэ досоонь мүшэн гараба,
Гэнтэ һахнл зунгээ һанаба...
...Аяар холоһоо удхатай
Ангууша зоной сэдьхэлдэ,
Омог дорюун бадхатай
Орошо зоной зүрхэндэ
Хара ухаан элбэг гээ,
Хатуу зориг дэлбэг гээ.
Дүй дүршэл ехэтэй гээ,
Дүрбэн онол эхитэй гээ:
Ой тайгын бүхы модо
Ута богонёорнь мэдэдэг—нэгэ.
Анагаал домто аршаан булаг
Амта шэмэтээрнь танидаг—
хоёр.
Үгы газарһаа үбһэ сэсэг
Үнгэ шэдеэрнь олодог—гурба,
Али бүхы ан гүрөөлэй

Абарн зангынь ойлгодог—
дүрбэ.
Теэд мүнөө урдаа ортоһон
Тунгус, орошон, эвенк зон
Угайнгаа һанаа һанаалха
гэлсэбэ,
Урдынгаа ухаа ухаалха
гэлсэбэ,
Хуушанайнгаа дүршэл задалха
гэлсэбэ,
Хурданайнгаа онол уудалха
гэлсэбэ.
Гэлсээд, гэлсэһэн ёһоороо,
Гэр бүлэнэр, айл аймагаараа,
Үлэһэн хамаг нохой, орооро̃о,
Үхэһэн хатаһан түрэл
гаралаараа—
Барандаа нэгэнэйдээ сугларжа,
Барандаа хуур хэсэеэ барижа,
Үльгэрэй аялгаар дуулалдан,
Үеынгээ заншалаар уйлалдан,
Эгээл ехэ наһатай
Эмгэн ээбиидээ зальбаржа,
Үндэр малаан тархитай
Үльгэршэ үбгэндөө хандаба:
— Оньһон үгэнүүдээ
уудалжа үгэгты.
Хошон үгэнүүдээ
хуурдажа үгэгты.
Үндэр малаан тархитай
Үльгэршэ үбгэн хуурдаба:
— «Эгэ-гэ-лэй...
Эхин аялгам гэлэй!
Орон дэлхэйн ой тайгые
Орбон, оройгоорнь мэдэдэг
хадаа,
Үлгэн дэлхэйн үнэр ангые
Үһэ зүһөөрнь таннндаг хадаа,

Ямар ан хаана хэбтэнэб,
Ямар ан хаана эдеэлнэб,
Ямар ан ямараар гүйнэб,
Ямар ан ямараар үбэлжэнэб,
Гэжэ таанар мэдэхэт,
Гэжэ таанар ойлгонот.
Эгэ-гэ-лэй...
Эхин дуумни гэлэй!
Ан гүрөөлтэй бүхэли наһаараа
Ажа амидаран һуyһан хадаа,
Арьяатаниие уула тайгаараа
Агнан олзолон ябаһан хадаа,
Хэлэ амыень мэдэдэг байхат,
Хэлэһэн үгыень ойлгодог
байхат
Яажа ан баярладаг бэ,
Яажа ан уярладаг бэ
Яажа ан байдаг бэ
Гэжэ таанар мэдэнэт,
Гэжэ таанар ойлгонот...
Ойлгожо үгыень абагты!
Э-гэ-лэй..—
Энэ минии заяа бэлэй!»...
Эрэ зониинь бара хашхаралдан,
Эгэшэг дуугаар түүрээбэд.
Үшөө мянган жэл амида
Энхэ ябахын юрөөл үргэбэд:
«Э-гэ-гэ-лэй...
Энхэ тайбан лээ...»
Эгээл үндэр наһатай
Эмгэн ээбиинь дуулаба:
«Эгэ-гэ-лэй...
Эхин аялгам гэлэй!...
Ямар горхон хаанаһаа эхитэйб,
Ямар горхон хаанаа адагтайб,
Ямар аршаан ямар домтойб,
Ямар үбһэн ямар эмтэйб
Гэжэ таанар мэдэнэт,

Гэжэ баран ойлгонот.
Эгэ-гэлэй..
Эхин дуумни гэлэй!
Тайгын модоной шууяа дүрние,
Тэрэнэй үнэн үгэ хүүрые,
Уян, хатуу зан абарние,
Уран нарин дуу аялгые,
Һалаа намаагай һабинаае,
Һайхан инагай шэбэнээе,
Хангалтама налхин үнэрые ,
Ханилма һалхин тамирые
Таанар угһаа мэдэнэт,
Таанар багаһаа ойлгонот...
Ошожо тэндэһээ һурагты,
Ойлгожо үгыень абагты.
Эгэ-гэ-лэй...
Энэ минии захяа бэлэй!..»
Эхэнэр зониинь дарья табилдан,
Энхэрэн һайханаар түүрээбэд.
Үшөө түмэн жэл амида
Энхэ ябахын юрөөл үргэбэд:
«Эгэ-гэ-лэй..
Энхэ тайбан лээ!..»
Тингэжэ юрэдөө солоо ороһон
Тунгус, орошон, эвенк зон
Эртынгээ заншал ёһоороо:
Эхэнэр, эрэ—хоёр аймагаараа,
Үлэһэн хамаг нохой, ороороо,
Үхэһэн хатаһан түрэл
гаралаараа —
Барандаа нэгэн зүгөө даража,
Барандаа хуур, хэсэеэ барижа,
Үльгэрэйнгөө аялга зэдэлгэн,
Үеынгөө һэшхэлээр үрилдэн,
Ой тайга худараа тиирэн
Оробо, улам саашаа
гүнзэгырэн...
Гэнтэ ойдо харахадань үгыжэ,
Гэрэлтэмэ ном үлгөөтэй байба:
Ород хүнэй уншажа үгөөшэ
Ухаан түгэлдэр дэбтэр байба.
Үнэн! Ленин багшын һургаал—
Үгытэй ангиин угай суртаал
Үнэн! Үшөөл, үшөөл ираба,—
Үлүү ехээр толотоод ерэбэ.
Тэндэ үдэшэнь өөрөө
харахадань,
Тэргэд һара малайн байба.
Хоноод, үглөөнь өөдөө
харахадань,
Халуун наран мандан байба.
Амараад, үнжөөд, саашаа
харахадань,
Аршаан булагууд байба
харьялан...
Энэ хадаа агуу Ленин,
Ильич багша Ленин-наран!

В. И. Ленин кремльдэхи өөрынгөө кабинет соо ажалайнгаа үедэ. 1918 оной октябриин 16.

ТАСС-ай фотохронико.

Нариман НАРИМАНОВ.

...ЛЕНИН БА ЗҮҮН ЗҮГ

...РИМАНОВ Нариман Кербалай Наджоф-оглы (...–1925 онууд)—1905 онһоо большевигүүдэй пар... гэшүүн, Совет гүрэнэй ажал ябуулагша, Азербайд... литературын элитэ ехэ түлөөлэгшэдэй нэгэн. За... Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэлдэ хабаа... 1919 ондо Гадаадын хэрэгүүдэй наркомадта Дү... Зүүн зүгэй таһагые даагшаар, Национальностьнуу... хэрэг эрхилхэ наркомой орлогшоор, 1920 ондо — ...байджанай Революционно комитедэй Түрүүлэг... хожомынь—Азербайджанай ССР-эй Совнарко... Түрүүлэгшээр ажаллаһан байна. 1922 ондо—Закав... Союзна Соведэй түрүүлэгшэнэрэй нэгэн байһан. ...Р-эй байгуулагдаһанай һүүлээр—Союзна ЦИК-эй ...лэгшэнэрэй нэгэн болоо. Партиин XII съезд дээрэ ...(б)-гэй ЦК-гай гэшүүндэ кандидадаар һунгагдаа ...

(Н. Нариманов энэ дурдалгые 1924 ондо бэшэһэн — Ред).

... тухай, тэрэнэй ажал ...тухай юрэнхы асуудалнууд... онсо илгажа тогтохо хү... Нүхэр Ленин тухай дуула... манай багшын бүтээ... хэрэгүүдые хүсэд ойл... тэрэ асуудалые һонирхо... гээд һанагдана.

... Зүүн зүгтэ хабаатай ...байха юм.*)

... хубисхалай эхеэр Зүүн ...дүүдта зорюулагдаһан хан... Ленин гараа табиһан ...ды арадууд хойшодоо сү... болобо, сүлөөтэйгөөр ажаһуу... байдалаа тодорхойл... болобо гээд тэрэ хандалга ...хэй юм. Тэрэ хэлэг... хаанта Россида ажа... ...һатанда түбхын тү... байһан. Зүгөөр, Рос... ...льна политикын урша... нүлөөндэ али нэгэн ...һон хүршэ гүрэнүүд ...далга соо иигэжэ хэлэг... Тэдэнэй эрхэ хаһаһан ...нуса договор хэлсээнүүд ...гы хэгдээ. Гэхэтэй хамта ...поль Турциин город зан... ёһотой гээд тэмдэглэгдэ... Арад үндэһэтэдые урда ...дарлажа, зонхилжо һу... хаанта үеын байдалые ...шөөгдэһэн хуби заяан ...о һурашаһан баяд, ноёд ...гын тунхалагдахада түй... сонордоһон.

...тахи арадуудта хабаатай ...хэдээ нүхэр Ленин ...баримталдаг байгаа гэбэл: ...ческа арга, 2) хүршэ ... сэхэ харилсаха арга. ...арта түрэлхи хэлэ, соёл ...тайшье һаа, тусгаар ...һаа үни мартаһан бага... ...һатад тухай асуудал ... анха түрүүн табиһан юм. ... асуудалые дундаа, до... ...гүйдэмнай хүршэ үн... ...дай һанал бодолдо элитэ ... болохогүй гээд Ленин ту... байгаа.

... урданай Россин империдэ ...шье, ехэшье арадуу... ...нальна автономитой бол... ... дашарамда, тэдэ арад ...ааа, бэеэ даанги гү... ... гээшье һаа, тэрээниинь ... гэжэ шиидэһэн.

... тиимээр лэ шиидхэг... ...ар—автономито респуб... автономито областьнууд, ...дерацитай хожомынь нэ... ...эе даанги республиканууд ...юм.

...номито, бэеэ даанги рес... ...дай дундаһаа Туркестан ...ида В. И. Ленин тус... ...ал хандуулдаг һэн. Эдэ ...уд Зүүн зүгтэхи оро...

нуудтай хаяа хадхажа һуудаг, тиимэһээ эндэ болохо байһан юумэн бүхэн хүршэ гүрэнүүдтэ заабол дуулдаха, тэндэхи дарлагданги арад зон манай гол ушар удхые бүхыдэнь ойлгожо абаха гэжэ хэлэгшэ бэлэй.

Росси дотор хэһэн, гаргаһан алдуунуудые дахин дабтахагүй, нютаг нютагай заншалта ажаһуудалда, шажан шүтэлгэдэ болгоомжотойгоор хандаха хэрэгтэй гэжэ В. И. Ленин нютагуудтахи хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө ходо хэлэгшэ һэн.

Ороной заха хизаарай арадууд тухай асуудалнуудта тон анхаралтайгаар, бодомжотойгоор хандадаг байһан юм. Тиимээр хандалгада бусадыешье агуу ехэ багша һургадаг, тэрээнээ бусадта дамжуулдаг байгаа.

Заха хизаарай республиканууд тушаа нүхэр Ленинтэй хэдэн удаа хөөрэлдэхэдөө, Зүүн зүгтэ хожомынь хүдэлхэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэлгээр хизаарлаха бэшэ, мүн Зүүн зүгэй олон түмэнэй ухаан бодолдо нүлөөлхөөр жэшээтэ һайн һургуули байгуулха гэжэ шармайн оролдодог байһыень ойлгожо абаа һэм.

Шэнэ, революционно Турциин* мандажа эхилһэн ушар тэрэ нүлөөнэй аша үрэ бэшэ аал? Дайнай һүүлээр Турци ямар байгааб? Антантын сэрэгүүдэй мэдэлдэ сүм абтаһан байба. Турциин армиин зарим хубинь Бага Ази худар сухарижа ябаа. Дайшалхы шанар гэхэ гү, зориг тэрэ армида бүри үгы байба. Бага Азиин хахад аралда Турциин сэрэгүүдые бута сохижо, Турциие карта дээрэһээ оройдонь арилгаха зорилготойгоор Смирные грегүүдэй эзэлһэн ушар задаржа забхайрһан тэрэ армиие бүришье доройтуулаа бэлэй.

Константинополь Турциин город зандаа үлэхэ ёһотой, бүхы арадуудые сүлөөтэй гэжэ соносхоод, хаанай правительствын баталһан договорнуудые таһалнабди гэжэ Зүүн зүгэй арадуудта хандаһан хандалгын үгэнүүд тэрэ хэсүү бэрхэтэй үеэр турок зоной дунда улам үргэнөөр тараа һэн. Константинополь тушаа ородой хаашуулай хүсэл захиянуудые, мүн правительствынгаа унахын урда тээ Милюковэй хэлэһэн үгые турок зон дуулаһан, мэдэхэ байгаа. Теэд, Константинополь Турциин город зандаа үлэхэ гэһэн үгэнүүдые шэнэ Россин правительствын толгойлогшоһоо турогууд гэнтэ дуулаа. Тэдэнэр гансашье эдэ үгэнүүдые бэшэ, правительствые толгойлогшын зүгһөө шэнэ, революционно Турцида талархадаг байһыень ойлгожо абаа. Ара таламнай сүлөө, шэнэ Росси манда харшаар хандахагүй, Константинополь манай мэдэлдэ байха ёһотой гэжэ турок зон ойлгоо һэн. Бүхы талаараа эсэһэн, һаял бэеэ аршалан сухарижа, буу зэбсэгээ хаяад гүйжэ байһан турогууд тиимэ лозунг дуулахадаа һэм гэжэ, зориг орожо, түүхэтэ хэрэг үйлэдэхөөр буу зэбсэг дахин гартаа абахын түлөө тэмсэжэ ороһон. Тиихэдээ. Европын оронуудай жандармериин хүл доро дарагдажа байһан хуушан Турциин хосорһые, бусадай мэдэлгүйгөөр, өөһэдоо ажаһуухамнай гэжэ эрид мэ-

дүүлһэн шэнэ, революционно Турциин бии болоһые харуулһан юм. Ажабайха гү, али хосорхо гү гэһэн тон шанга асуудалай табигдаад байхада, турок зоной үзэл бодолой эрид хубилһые шэнэ, революционно Турциин үнэн сэхэ түүхэшэдэй зүбөөр сэгнэхэнь лабтай. Тэрээн доторнь Турциин асуудалда манай агуу ехэ вождиин хандасань гол шухала һуури эзэлхэ байха.

Октябриин революциин һүүлээр Персидэ юун болоһон байнаб? Революциин урда тэрэниие Росси Англи хоёр хубаанхай байһан. Хойто таладань—Росси, урдань—Англи нүлөөлдэг байгаа. Нүхэр Ленинэй уряалһанай ёһоор, ород сэрэгүүд Персиин газар дээрэһээ гараа һэн. Энэнь Персиин улад зондо ехээр нүлөөлһэн, Персиин урда талада эзэрхэжэ байһан англиинхидта персеэрхин дураа гутажа эхилһэн юм. Англи байн байтараа тэндэхи зоной зэбүүрхэлгые тэсэжэ ядаад, Персиһээ гаража ошоо бэлэй. Тингэжэ Перси өөрын мэдэлтэй болоо һэн.

Теэд, тэрэнэй аша үрые Персиин дипломати сэгнээ гү? Үгы Азербайджанай союзна республикын территоори дээрэ буруутаһан хобдог купецүүдые үнэглэн хамгаалха гээд, худалдаа наймаан тухай хөөрэлдөөмантай хэхэдээ, үсэгэлдэрэйнгөө ахир байдал мартажархиһан юумэдэл (үнэндөө нэгэдэмэл бүхэли Перси байгаагүй) аашалалдадаг байгаа. Зүүн зүгэй арадуудта нүхэр Ленинэй хандаһан хандалга оронойнмнай байдалда хамагай түрүүн нүлөөлөө гэжэ Персиин зон ухаагаараа түйжэ ойлгоно. Эдэ зон мүнөөдөө дуугай байбашье, хүн түрэлтэнэй агуу ехэ вождь, шинии зааһан замаар ябахамнай гэжэ тус арадай шууд мэдүүлхэ сагай ерэхэнь дамжаггүй.

Афганистан тухай хэдэн үгэ хэлэе.

Хоёр ехэ гүрэн (Росси ба Англи) Персидэ ямараар хандадаг һэм, тиимэл политика Афганистан тушаа баримталдаг байһан. Илгаань багахан байгаа гэбэл, Афганистанай бүхыдөө Англиин протекторат байхадань, Росси Персидэ эзэрхэдэгтээл адляар Афганистанда эзэрхэжэ шадахагүй байба. Нүхэр Ленинэй хандалга тухай дуулаад, Афганистанай эмир өөрынгөө элшэн түлөөлэгшые Совет орон эльгээхэ хүсэлтэй байһанаа мэдүүлээ бэлэй. Теэд Англи тэрэ үедэ ород генералнуудай туһаламжаар Совет оронтой дайлалдажа байһан.

Эмирэй хүсэл ямар удхатай байгааб? Манай дэмжэн талархаха байһанда найдадаг Афган правительство саашадаа Англитай ондоогоор хөөрэлдэжэ захалһан байгаа. Тиин афган элшэн сайд Москва ошожо Ленинтэй хөөрэлдөөд, Зүүн зүгэй оронуудта зорюулагдаһан хандалга дэмы ябуулаа бэшэ гэжэ, Англиин колониальна политикаһаа Афганистаниие сүлөөлхын тула бүхы юумэ хэхээр Ленин бэлэн гэжэ өөрынгөө правительствада дуулгаһан юм.

Тиин Ленин түрүүтэй ородой революциин ашаар лэ Европын колониальна политикын нүлөөнһөө мултархын тула Турци, Перси ба Афганистан ехэ алхам хээ гэжэ хэлээ һаа, алдуу болохогүй. Теэд тэдэ оронуудай ажалшад дарлагшадайнгаа политикаһаа сүлөөрөө гү гэһэн асуудал гарана.

Манай агуу багшын зүрхэн соо соробхилжо байһан хүсэлэй—хүн түрэлтэниие дарлалтаһаа эсэслэн сүлөөлхын тула ехэ баатаршалга гаргахаар манай багшые зоригжуулһан хүсэлэй бишыханшье хубиин манай сэдьхэл соо бадаржа байгаа сагта Ленинэй һургаалые бидэ, коммунистнууд лэ дэлгэрүүлхэ, пэбтэрүүлхэ ёһотойбди.

(АПН).

*) ...димир Ильич Ленин тухай ...дуудай» III томhoo. КПСС-... дэргэдэхи Марксизм-ле... институт ба Политиздат ... хэблэлдэ бэлдээ.

... 1919 оной буржуазна ... тухай хэлэгдэнэ.—Ред.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ҺААНАҺАА

Ленинэй һургаал хэтэдээ мүнхэ

ЛАГОС. (ТАСС). «Ленин хүдэлмэришэн ангиин хэтэдээ мүнхэ вождь, большевигүүдэй партиие байгуулагша, сэсэн мэргэн эрдэмтэ боложо, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ оронхой. Социализмын хүсэн түгэлдэр орондо — СССР-тэ тэрэнэй һургаал мүнөө бодотоор бэелүүлэгдэнхэй» гээд «Нью Уорлд» гэжэ нигер-совет хамтын журналда толилогдоһон статья соо тэрэнэй автор Т. Ола Койо бэшэнэ.

«Байлдаа хэхэ, илаха талаар бидэнэр Лениниһээ һургаал абадаг байнабди, империализм болон колониализмтай тэмсэхэдээ, Африкын түрүү үзэл бодолтой хүнүүд бүхы дарлагданги арадуудай агуу ехэ вождь ба багшада хододоо хандадаг байна. Тэрэнэй һургаал гансахан совет арадта бэшэ, харин бүхы Африкада, бүхы түрүү хүн түрэлтэндэ хэтэдээ мүнхэ» гээд статьягай түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

Нью-Йоркынхид космонавтнуудые амаршална

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Аполлон-11» гэжэ замбуулинай онгосын экипаж — Нейл Армстронг, Эдвин Олдрин болон Майкл Коллинз — Хьюстонһоо (Техас штат) августын 13-да Нью-Йорк ерээ. Нью-Йоркын 2 миллион шахуу хүн зон эрэлхэг зоригто космонавтнуудые халуунаар амаршалаа. Муниципалитедэй байшангай дэргэдэ баяр ёһололой болоходо, Нью-Йоркын мэр Джон Линдсей космонавтнуудта «Хүндэлэлэй медальнуудые» барюулаа.

Удаань Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида космонавтнуудай ерэхэдэ, ООН-ой генеральна секретарь У Тан, мүн ООН-ой гэшүүн оронуудай түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор ба хүдэлмэрилэгшэд тэдэниие халуунаар амаршалһан байна.

ООН-до хүрэһэнэйнгөө һүүлээр Н. Армстронг, Э. Олдрин, М. Коллинз тусхай самолёдоор Чикаго орохобо ниидэн гараа.

ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛДЭ СОХИЛТОНУУД ХЭГДЭНЭ

ХАНОЙ. ТАСС-ай корр. С. Афонин иигэжэ мэдээсэнэ:

Американо-сайгон сэрэгүүдэй баазанууд болон эзэлжэ байһан газартань августын 11-нэй һүни арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй добтолһон тухай мэдээсэхэдээ, ДРВ-гэй газетэнүүд иигэжэ заана. Тус добтолго Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын захиралтаар хэгдэһэн байна.

Түбэй Чунгбо шадар дайсанай 125 бааза ба бүхэлһэн газар, Куангнам провинцида американо-сайгон сэрэгүүдэй хори гаран бааза добтологдоо. Энэ провинцида дабаа дээрэхи мэдээнэй ёһоор, 250 гаран американ ба туһамаршадай армиин солдадууд хүлһөө буулгагдаа, 26 танк, бронетранспортёр усадхагдаа.

Патриодууд ондоо районуудтахи сэрэгэй баазануудые, тэрэ тоодо Зүүн Намбо шадар дайсанай 30 баазые добтолоо. Жэшээлхэдэ, Биньлонг провинцида сайгон сэрэгүүдэй 9-дэхи оньһожоруулагдаһан полк ехэ хохидолдо ороо: 50 сэрэгэй машина, тэрэ тоодо 27 танк усадхагдаа.

Куангчи, Тхыатхиен провинцинуудта, мүн Хюэ город шадар августын 12-го үүрэй сайжа байхада, патриодууд дайсанай 20 баазые добтолоо. Дайсан горитой хохидолдо ороһон байна.

Американо-сайгон сэрэгүүдэй эзэлжэ байһан газар августын 13-да шангаар буудагдаа.

ФРАНКЫН ҮНЭ ДООШОЛУУЛГЫН ХОЙШОЛОНГУУД

ПАРИЖ. (ТАСС). Юумэнэй үнын хүндэржэ эхилһые франкын үнэ доошолуулгын түрүүшын хойшолон гэжэ Францида тоолоно. Парижай нэлээнхыгээр худалдадаг дэлгүүр дээрэ цитрусова үрэнүүдэй үнэ сэн 10 процентээр хүндэроо. Ондоо оронһоо асарагдаһан загаһанай сэнгэй дээшэлһэн тухай соносхогдоо. Уласхоорондын авиационно замаар Парижһаа ниидэн гарадаг самолёдуудай биледүүдые франкаар сэгнэн худалдалгын дээшэлһэн тухай уласхоорондын авиакомпанинууд мэдээсэһэн байна.

Һү ба мяханай худалдан абалгын сэнгүүдэй дээшэлһэн тухай правительство соносхоо. Энээнтэй дашарамдуулан, мяханай, бүхы һүнэй продуктнуудай, овощ болон үрэ жэмэсэй рознично сэн ойрын саг соо 2—4 процентээр нэмэхэ гээд «Пари-Жур» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Франциин профсоюзууд, бусад ниитын организацинууд мэдүүлгэнүүдые хэжэ, франкын үнэ доошолуулгын экономическа ба финансова хойшолонгуудые француз ажалшадай хүзүүн дээрэ тохохо гэжэ засагаархидай һанаашалжа байһанда эсэргүүсэн тэмсэхээр шиидэнги байһанаа онсолон тэмдэглэнэ.

Финансова ба промышленна нэгэдэлнүүдтэй холбоотой хонжоо наймаашадай харюусаха ёһотой финансова бэрхэшээлэй түлөө хохидохые француз ажалшад хүсэнэгүй. Монополинуудай шэнэ добтолгые сухарюулхын тулада профсоюзна нэгэдэмэл фронт байгуулхые ВКТ уряална гээд Ажалай Бүгэдэниитын Конфедерациин генеральна секретарь Жорж Сеги «Юманите» газетэдэ тэмдэглэнэ.

Американецуудай дураа гуталга

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Гэлапай институт олониитын дунда һаяхан асуулта үнгэргөө. Энэ асуултын ёһоор США-гай материальна нөөсэнүүдэй ба хүнэй хүсэнэй нилээд ехэ хубинь оронoй дотоодын хэрэглэмжэнүүдые хангахын тулада бэшэ, харин Вьетнамдахи уршагта дайн байлдаанда, сэрэгэй бусад программануудта зорюулагдадаг байһаар дураа гутадаг байһанаа улам бүри олон американецууд элирхэйлэн мэдүүлээ.

Асуудалда харюусагшадай олонхидынь —52 процентнь сэрэгэй зорилгоор дан ехэ мүнгэ зөөриие правительство гаргашална гээд мэдүүлээ. Жэшээлхэдэ, энэ финансова жэлэй бюджедэй нилээд ехэ хубинь —41 процентнь гү, али 81,5 миллиард доллар Пентагоной гаргашада зорюулагдахаар хараалагданхай. Эдэ мүнгэ зөөриин бага бэшэ хубинь Вьетнамдахи дайн байлдаанай гаргашада зорюулагдаха юм.

Холбоото Штадуудта дайнда эсэргүү һанал бодолой ургажа байһан тухай иимэ баримта гэршэлжэ үгэнэ. «Аполлон-11» гэжэ замбуулинай онгосын экипажай гэшүүдэй хүндэлэлдэ зорюулан, Лос-Анджелесэй «Сенчури плаза» гэжэ отелиин дэргэдэ США-гай президентын уулзалга хэхэ үедэ, дайн байлдаанда эсэргүүсэгшэд демонстраци хээ. «Вьетнамдахи дайн байлдаае болюулагты», «Бидэнэр космонавтнуудта дуратайбди, зүгөөр дайн сэрэгые үзэн яданабди» гэһэн лозунгнуудые тэдэнэр барижа ябаа.

Великобританиин компартиин мэдүүлгэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Хойто Ирландиин хүн зондо гражданска эрхэ ба демократическа эрхэ сүлөө олголгые хангаһан шэнэ хуули баталан абахын тула Англиин парламент дары түргэнөөр зарлаха эрилтэ Великобританиин компарти табиба.

КПВ-гэй политическа комитедэй эндэ толилһон мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, Хойто Ирландидахи шахардуу байдалай түлөө Англиин правительство харюусалгатай ба нэгэдэмэл королевствын энэ хубидахи мүнөөнэй байдалые болюулха уялгатай.

Хойто Ирландидахи хүн зоной эрхэ тухай хуули баталан абахын тула парламент зарлаха эрилтэ табиһан телеграмма Великобританиин Компартиин генеральна секретарь Джон Голлан премьер-министр Вильсондэ эльгээгээ.

Т. Отегбей сүлөөлэгдэбэ

ЛАГОС. (ТАСС). Нигериин олониитын элитэ ажал ябуулагша Т. Отегбейн хаалтаһаа сүлөөлэгдэһэн тухай эндэ тусхайтаар соносхогдоо.

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Москвада болоһон уласхоорондын зүблөөндэ хабаадаһан Нигериин марксистнууд-ленинецүүдэй делегациие Т. Отегбей толгойлһон байгаа бшуу. Июниин эсэстэ Лагосто бусажа ерэхэдэнь, тэрэниие аэропорт дээрэ арестовалһан байгаа.

Израиль сэрэгэйхидэй хорото ябуулганууд

АММАН. (ТАСС). Өөрынгөө хүршэ араб оронуудта эсэргүүгээр израиль сэрэгэйхид хорото ябуулгануудые хэһэн зангаараа.

Иорданиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин түлөөлэгшын августын 13-да мэдүүлһэнэй ёһоор Эмир Абдаллын (Иордан мүрэнэй нугын урда талын хуби) хүүргэ шадар байдаг иордан сэрэгүүдые израиль сэрэгүүд артиллереэр, миномёдуудаар, мүн танкнуудай буунуудаар буудаа. Иордан сэрэгүүд урдаһаань буудажа харюусаа. Буудалдаанай үедэ израиль хоёр танк, нэгэ сэрэгэй машина усадхагдаа. Иорданиин талаһаа хүн алуулаагүй.

Мүн энэ үдэр дурсагдаһан районда дүрбэн израиль самолет добтолжо, гал шатаадаг бомбонуудые хаяа. Иорданиин зенитнэ артиллери Израиль самолёдуудые буудажа намнаһан байна.

Арадай буһалгаа дарахын тулада сэрэгүүд хэрэглэгдэнэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Гурбадахи удэреэ буһалгаалжа байһан Лондондерриин ба бусад городуудай хүн зониие дарахын тулада Англиин сэрэгүүдые хэрэглэхэ тухай шиидхэбэри Хойто Ирландиин правительство гаргаа. «Буһалгаае дарахын тулада сэрэгүүдые эльгээхэ тухай Лондондерриин полициин гүйлтэ хангагдаа» гээд Хойто Ирландиин дотоодын хэрэгүүдэй министр Р. Портер мэдүүлһэн байна. Хойто Ирландиин стормонтын (парламентын) яаралтай заседаниин августын 14-дэ нээгдэхэдэ, Портер энэ мэдүүлгэ хэһэн байха юм. Министрэй хэлэһэнэй ёһоор энэ алхам Нэгэдэмэл королевствын ба Хойто Ирландиин правительствануудай зүбшөөлтэйгөөр хэгдэһэн байна.

Үймөө буһалгаан үргэлжэлһөөр

ЛОНДОН. ТАСС-ай корр. В. Никитин иигэжэ дамжуулна:

Хойто Ирландиин хэмжээнэйнгээ талаар хоёрдохи город бологшо Лондондерридэ хүн зоной ба полициин хоорондо шэрүүн шанга тулалдаан боложол байһаар. Һүүлшын мэдээнэй ёһоор 18 часай турша соо таһалгарягүйгөөр үймөө буһалгаанай болоходо, 280 шахуу хүн шархатаа, хэдэн арбаад гэр байшан галдагдаа. Богсайд районда илангаяа шэрүүн шанга тулалдаан болоо. «Ивнинг Ньюс» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, полициинхид нюдэнһөө нёлбоһо гоожуулдаг газ эндэ хэрэглэһэн байна. Шулуугаар, гал шатаадаг шэнгэн зүйлтэй бутылкануудаар урдаһаань шэдэжэ Богсайдай хүн зон харюусаһан байна. Англиин сэрэгэй подразделенинүүд городто яаралтайгаар оруулагдана. Һүүлшын мэдээнэй ёһоор, Лондондерридэ Англиин 300 шахуу солдат оруулагданхай.

Хойто Ирландида гражданска эрхэ хамгаалха ассоциациин хүтэлбэри мэдүүлгэ толилжо, полициин зүгһөө хэгдэдэг хашалта хэһээлтэнүүдые дары түргэнөөр болюулха эрилтэ хээ. Иимэ юумэнэй хэгдээгүй һаа, шэнэ демонстрацинуудые эмхидхэхэбди гээд ассоциаци уридшалан һануулһан байна.

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- *Залуу бэшэгшын шүлэгүүд.*
- **Шог ёгто мүрнүүд.**
- „Сэлэнгын" үшөө нэгэ илалта.

АРБАН ТАБАНАЙ ҺАРА. К. МУНКУЕВАЙ фото.

МАНАЙ БАЙГААЛИ

ХЭЭРЫН ГУЛАБХААН

Наратай, бүгшэм һаяын нэгэ үдэр Үдэ голой зүүн бэедэ, Улаан-Үдэ шадарай Богородско арал дээрэ хээрын гулабхаанууд олоороо суглараһан байна. Тэдэ уһа ехэтэй аадарай удаа эндэ тогтоһон шалбаагай захаар, Үдэ голой адагаар хөөрсэгэнэлдэн, ундаяа харяажа, арал дээгүүр эдихэ хоолоо бэдэржэ байгаа. Халуун наранда гандашаһан газар дээгүүр тэдэнэй хэрэглэхэ үбһэ, ногооной үрэшье олдоогүй һааб даа. Бэрхэтэй даа, иимэ үедэ, хээрын гулабхаануудта. Тэдэнэй олонхинь үлэсхэлэн байдалһаа хохидожо хосорно, бэшэниинь арьяатан амитадай, мяхаша шубуудай һабарта орожо һалана. Харин үлэгшэ бусадынь тосхон, һуурин руу зорижо, тэндэхи гэр байранууд ... лаһан гулабхаанууд...

Гулабхаанууд бүхы... гоо хоёр хоёроороо нэ... болон ябадаг.

Хура бороотой, ург... дэлгэр һайн жэлнүү... гулабхаанууд хадала... дээгүүр нүүжэ амидар... рин уурхайнуудаа ... гэ мүрэнэй эрьеын шу... сагайнуудаар, модон ... хеэрдэг гэээшэ.

Нэгэ хоногой тур... хаа шубуун бэеынгэ... зэргэ хэмжээнэй хоол... тай. Зүгөөр тэдэ ... даар хооллодоггүй юм.

М. БА...
биологи...

ГАЛИНА РАДНАЕВА

ҺҮНИИН БОРОО

Аадарай жэжэхэн
мүнгэн дуһалнууд
Асфальт дээгүүр
орооһондол тобжогононо.
Алтан ташуур
сахилгаан зуралзаад,
Арюун дуһалнууд
мүнгэтэн ялалзана.
Үлгэн талын
нойтон сээжээр
Үүлэн һаарал
манан тунана.

Уйлаһан тэнгэри
гэнэхэн нюдөөр
Ундалһан Газараа
дуугай шэртэнэ.
Харгын хажуугаар
бээрэһэн сэсэгүүд
Шэшэрэлдэһээр тонгойжо,
хоорондоо шэбэнэлдэнэ.
Холоһоо ялараад
асфальт харгынууд
Шэлдэл сэгээн
утаһаар толорно.

ТАНИЛСАГТЫ:

ДАГБА РИНЧИНОВ

«Хүхы», «Яана гэшэб?» гэһэн дуунууд олондо мэдээжэ ёһотой. Эдэнэй автор — РСФСР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ, Зүүн-Сибириин культурын институтда заочноор һурадаг Дагба Ринчинов 1934 ондо Агын округой Шулуутай нютагта түрэһэн. Бэрхэ хүгжэмшэн, зурагшан байхаһаа гадна шүлэг, дуу бэшэдэг. Агын баатар хүбүүн Дондог Дылгыровэй хүшөөгэй автор, мүн уран һайханай бүлгэмүүдэй бүхэсоюзна харалгада Ленин тухай дуунуудаараа 1 шатын дипломдо хүртэһэн байна. Мүнөө Агын багшанарай училищиин хүгжэмэй багша, Агын арадай инструментнүүдэй оркестрэй хүтэлбэрилэгшэ.

Дагба Ринчиновэй хэдэн шүлэгүүдые уншагшадайнгаа һонорто табибабди.

ОНОН

Уняар манаар хүльбэрнэш
Үргэн баян нютагуудаараа.
Уян зүрхым хүлгүүлнэш
Уран нэмжээ зурагуудаараа.
Үлир мойһодш сэсэглээд,
Үндэгэн сагаан үүлэншүү.
Үрэ жэмэсынь эдеэшээд,
Үлхэһэн хуба шүрэшүү.
Агым баян хормойгоор
Түмэн жаргалан һиилэнэш.
Арадайм уран дуунууд соо
Аялгаа дэлин ниидэнэш.
Монгол, Совет хүнүүдээ
Мүнхэ мэндээр золгонош.
Мүшэтэ һүни галнуудаар
Эржын, аржын толорнош.
Инагай долгёор шүүрэжэ.
Эндидээгээ тааланаш.
Этигэл, хүсэлөө дүүрэнги,
Тэбэрилдэжэ саашалнаш.

ХАБАРАЙ ХОЁР МОДОД

Хуримаа хэхэеэ зэһэһэн
Хүүхэн шэнги шэнэһэн
Шэлбүүһэн зөөлэхэн үмэдхэлөө
Шэнжэн шэнэлэн хэдэрбэ.
Нүхэрэйнгөө шэмэг хараһан
Нюсэгэн хуһан эшэжэ,
Туяаран энеэһэн наранһаа
Тэрлигэа мэгдүү эринэ.
Хүхын дуунай дохёогоор
Хуһаяа Наран гоёогоод.
Һэрюухэн бороогоор сүршөө
һэн,
Һолонго бүһэлүүлээдш үзөө
һэн.

ХҮХЫ

Хүдөө нютагаар жэнгинэн
Хүхы гоёор донгодоо,
Хүхюун аялгаар зэдэлгэн,
Хүнэй зүрхые доһолгоо.
Хүхы, хүхы
Дууша хүхы!

Үнгын сэсэгүүд үрдилдөөд,
Угтан дуушаяа дохилзоо.
Угалза хээлэн хүтэрэлдөөд.
Уран дуун соонь ёохорлоо.
Хүхы, хүхы
Дууша хүхы!

Сэсэг дээгүүр мүндэлөө
Шэнэ дуранууд! Амтатайнь!
...Хүхын дуунай һүнинүүдэй
Хэсүүл богониинь халагтай!
Хүхы, хүхы
Дууша хүхы!

Дахяад зуһахаа ерэхэдээ,
Дайдаяа танихал үгыш дээ
Шэнэ саадууд сэсэглээд,
Шамайгаа хүлеэхэл, дуулыш
гээд.
Хүхы, хүхы
Дууша хүхы!

ЯАНА ГЭЭШЭБ?

Эрхимхэн шофер аад, машинаа
Эбдэршоо гэхэдээ яана гээшэб?
Эрьелдээд намайе харамсаараа,
Эмнеэд абахадаа яана гээшэб?
Энэш, юрэдөөл, нэгэтэйхэн
Эбдэржэл машинань
болоболтай.
Эгээ юундэ эмнеэнһээнь
Элихэнээр зүрхэм сохилбол
ааб?
Барагхан шофер аад, машинаа
Баршагтаа гэхэдээ яана гээшэб?
Баруунхан гэрыем
баримсаараа,
Баясан байхадаа яаба гээшэб?
Байза, энэшни нэгэтэйхэн
Байлгажал машинаа
болоболтай.
Баһал юундэ угайдһаа.
Булгилан зүрхэм сохилбол ааб!
Харатайхан шофер аад,
машинаа
Халашоо гэхэдээ яаба гээшэб?
Хасарым гэнтэ таалажархёод.
Ханилаял гэхэдээ яана гээшэб?
яана гээшэб,
...яахам гээшэб?

ХАЛААН...

УЛАДАЙ ХЭЛЭҺЫЕ УҺАНДА ХАЯАД...

Уула хадаар намхан, уужам сэлюун талатайш гээ һаа талатай, Улаан-Үдэ хотоһоо холохон бэшэ оршодог Эрхирэгэй совхозоор ябажа ерэхэдээ, эндээ гэжэ хэлсэхэдэ, зүүдэндэ оромо, сошожо обхоймо ушаралтай уулзаад, удхалан хөөрэхэ, уйтан газараарнь таһа сабшаха гэжэ бодобоб. Хотон соо үдэшын боро хараанай хүшэгэ унажа, шаг шууягүй, номгон аалин байдал тогтожо, кино хараха дуратайшуул клуб тээшэ нэгэнхоёроороо һубарижа эхилбэ. Гэнтэ... Ай зайлуул, залд гэжэ абабаб. Хоёр дабхар шэнэхэн гэрэй үүдэн шангаар хаагдажа, зэрлиг муухай абяан хотон хоройе зэдэлүүлшэбэ.

— Гара гэнэм! Арила гэнэм! Арила гэнэм, хара эмэ даһаа. Ну! — гээд хэрэлсы дээрээ гаража, хоёр улаан нюдаргаа зангиданхай, хоолой мэдүүлэн хашхаржа байба.

Байжа, шэхээ табижа шагнаһан зон гараараа зангажархёод, тархияа һэжэрэлдэн:

— А-а даа, үнөөхи Алексеймнайл даа, мэдээжэл гүбэ. Ябая даа сааш. Энэ яярые шагнажа байһаар һонин киноһоо гээгдэшүүжэмди хари,—гэлдэн ошонод.

«Энэ хүн тухай урдань юундэ дуулаагүй хүн гээшэбиб? Эрхирэгтэ эһэ тооһо хүдэлгэдэг зон урдань хомор хамнай. Байза, энээхэн Алексейе мэдэжэ абаха байна. Юун аад, юлытэрөө архиданхай, юртэмсэ дээрэ гансаараа юумэндэл аашалнаб»,—гэжэ бодоод, гэр тээшэнь гэшхэлжэ, гэлин-галинхан, хүндэ ашаа нюргандаа тээжэрхиһэндэл ябабаб.

Мэдэхэгүй бэшэ, һайн мэдэхэ байшоолби. Нюурынь харахадаал һанажархёоб. Нюуха юу байхаб, Алексей Мардаев дүшэ наһа хүрэжэ, дүйлэгэр томо эрэ болошоошье һаа, зунтэглэһэн үбгэндэл зүйрэдэг, үлгыһөө гараһан үхибүүндэл уйладаг хайладаг болошоо. Оромгүй шангаар орилжо хашхаржа байһан Алексейн хажууда ошоод, ойлгохо юм гү гэжэ һанаһандаа·

—Яанабши, ши иихэдээ, Алексей, номгорыш. Гэр бүлэеэ, үхи хүбүүдээ бү шууюулыш; үйлсэдэ ябаһан зон шамайе шагнаад, наада барижа саашаа ошонол. Хайрлыш хэшээгыш. Бүдүүн хүн янзаар бэеэ барииш,—гэбэб.

Зүүгээр хадхуулһан сууха шэнги тэрэм тэһэршэбэ.

— һү-ү, эндэһээ тонил сааша. Шинии хэрэг бэшэ! Манай өөһэдымнай шиидхэхэ хэрэг!

Мужа муяа, муу һанаатай, модо һоёотой Мардаевта мухариса ёборуулхаһаа жэрхэбэб. Һамга үхибүүдээ шууюулжа хоноод, мангарланхай, үшөө хүнжэлдөө хэбтэхэдэнь, хуулиин газарта дуудуулжа, сэхэ бүхэ руунь һүүлшынхиеэ хөөрэлдэхэ гэхэдэм, «ябажа шадаха аргам үгы» гэжэ һэнгэргүйгөөр мэдүүлээд, һамгаяа хараагаар зандаа байгаа.

Һүүлшынхиеэ хөөрэлдэхэ гэһэн хараатай һэм. Юуб гэхэдэ, Мардаевые хэдэн дахин парткомдо, сомоной Собедтэ дуудуулжа хөөрэлдэһэн, эхэнэрнүүдэй совет дээрэ хаража үзэһэн, юрэдөө, абаха хэмжээень абаад туршааб.

«Би зэмэтэй бэшэб. Һамгамни һамаргана, һамуу ябадал гаргана»,—гэхысэ дэгэд табижархёод, дээрэлхүү зантай, ядагар юумэн һуудаг.

«Долоон үхибүүтэй һамгаяа хайрлажа, дүмэжэ ябаха хэрэгтэй бэшэ юм гү?»—гэжэ асуугаа һааш, шарайнь гэнтэ хубилжа, хоолойнь шанга бадарган болоод: — Арилаг! Минии гэртэ дүрэ бараанииньшье бү харагдаг!— гэжэ зандарха.

«Үгы даа, Мардаев арилха сагай болоо һаа, өөрөө түрүүн арилхаш, харюусаха сагай болоо һаа, өөрөө түрүүн харюусахаш»,—гэжэ ойлгуулагдажа ядагдаа.

Хүнэй үгые үгэ дээрэ бодохогүй, долоон бага үхибүүдэйнгээ эхые доромжолжо, муу муухай абари зангаараа манай арюун байдалые бузарладаг тэрээнтэй ондоогоор хөөрэлдэхэ саг одоол хүрэжэ ерээ.

Мардаевай «үрөөһэн бөөрэ», хүдэлмэри хэнгүй, хүнгэхэн мүрөөр жороо хатар табижа ябаһан баһа нэгэн энээхэн Эрхирэгтэ бии. Хэн гээшэб гэнэ гүт? Ягааб даа, үнөөхи Ханда Борхонова. Ай татай, эхэнэр хүн аад, һэ... хай, яажа ябаа юм г...

Тиигэнэл даа. Үбһ... халуун хаһын хүрэх... «хатан шэнгеэр хубса... Улаан-Үдэ Эрхирэг ... рондо уруудаад, үгсө... гэжэ байһаар.

Партийна органи... тарь нүхэр Дондитов... хэхэдэнь:

— Би өөрөө мэдэ... гүб, болино гүб, мини... гэжэ мэдүүлжэрхёод, ... хоорондоо, хатуу хар... халанхай, хамаагүйхэ... лажа ябаха.

«Хүдэлмэри хээгү... шамайе, үхибүүдыеш... юм?»—гэжэ асууба...

«Үбгэмни тэжээх... бү зобогты»,—гэжэ ...

Уладай хэлэһые уһ... дуран соогоо дашуурһ... Борхонова хоёрто һэ... гү? Иигэжэ зондо шо... шобто харуулжа ябаха... то һайн юм аабы?

РАССКАЗ

САЯАНЫН ЭШЭГЭХЭН

Саяанын абань нэгэтэ агнууриһаа бусахадаа, борохон, хөөрхэн, шобойһон хушуутай, утанууд хүлтэй, шүрдэгэр бэстэй, хайрлахаар жаахан амитаниие асаржа, гэр соогоо табяад:

— Зэрлиг ямаанай эшэгэн гээшэ,—гээ һэн. Зураг дээрэ байдаг мушхаралдашаһан ядагар эбэртэй, һүрөөтэйгөөр хүлзэһэн зэрлиг ямаанда энээхэн эшэгэхэн юугээрээшье адли бэшэ байба.

— Аба, энэ эшэгэ тэжээе,—гэжэ Саяана дурадхаба.

— Басагамни, шамаяа тэжээг гэжэл асарааб,—гэбэ абань. Хоёр үдэрэй туршада эшэгэхэн орон доогуур буляалдаад, хүнэй нюдэнһөө бэеэ нюуха дуратай байба. Һүыень угжажа, эдеэллэхэ болоходоо, Саяана орон доро орожо, елэгэрхэн үһыень эльбэдэг, эрхэлүүлдэг, тиигээд тэндэһээнь дүмүүхэнээр барижа гаргадаг һэн. Арбаад хоноходо, эшэгэхэн хэнһээшье эшэхэ гайхахаяа болибо. Зэрлиг аляа зангаа харуулха гэһэндэл гэр соогуурнь дэбхэншээн, тангаршаан гүйдэг. Тиигээд гүйдэл дундаа орон, стол, стул дээрэнь һүрэжэ гарашадаг болобо. Иигэжэ тоомоо таһаржа ябаһаар, стол дээрэ байһан хоёр шаажан аягыень хүлөөрөө дайража унагаагаад тэһэлжархёо. Саяанын эжы тиигэхэдэнь гэмэржэ эхилээ һэн.

— Газаа гаргажа, хониинойнгоо дал соо табигты.

Саяана ойроһоо табиха дурагүй байбашье, эжынгээ үгэ дуулажа, дал соогоо эшэгээ байлгадаг болобо. Хүзүүнһээнь ооһорлоод, газаагуур ябуулжа һургаба. Хотоной багашуул энэ зэрлигхэн эшэгэнэй зээрэг тэршээ аашыень харахаяа Саяанындаа суглардаг һэн. Үхибүүдэй олон болоходо эшэгэхэн хирүү зан гаргажа, буландахана хороод байха дуратай агша бэлэй. Саяанатайл үлэхэдөө тэрэ хүхишэдэг. Дэбхэрхэ, харайха, эрхэлхэ. Бодото эзэмни гэжэ тухайлдаг лэ байгаа хаш даа. Тиигэһээр зэрлиг эшэгэн бэеэ хүсэжэ, ургажа мантагар томо болобо. Томо болохо бүреэ тэрэ томоорхуу, ёһорхуу болоожо эхилээ һэн. Биб гэһэншүү хитайгаад, бэеэ үринги юумэн үйлсөөр гэшхэлдэг, эбэр ургажа эхилһээр харгыдань жаахан үхибүүдэй дайралдабал, урдаһаань хүлзэжэ айлгадаг, зайлуулдаг болоод орхибо. Тиигэбэшье Саяанадаа хэзээдэшье иимэ омог аашаяа харуулдаггүй һэн. Намар һургуулидаа ошоходонь, хүргэжэ үгэхэ гэһэндэл, хойноһоонь дахалдадаг, үдэ багта гэртээ бусахадань, уһанай наада бэе гараад, хүлеэжэ, һархайжа байха. Саяанаяа харажархиһоор урдаһаань бушуухан гэшхээд орхихо. Ехэнүүд шарабтар ногоон нюдэн соонь ямаршьеб даа нэгэл уйтайхан бодол бии гэжэ Саяана тухайлдаг болобошье, балай хэрэгсээжэ тоодоггүй байба.

Нэгэтэ һургуулиһаа бусахадань, зэрлиг ямааханиинь модон гэр дээрэнь гарашоод, Саяан үндэр уула тээшэ үлын харашанхай, хүдэлэнгүй һаамайжа байба.

— Шу-шу-шуу!—гэһэн Саяанынгаа абяа дуулаһаар аяар тэрэ дээрэһээ һүрэжэ буугаад, урдаһаань гүйжэ ерэбэ.

— Иимэ үндэр амбаар дээрэ хайшан гэжэ гараа гээшэш даа,—гээд Саяана нюргыень эльбэбэ. Ямаахан шэлээрээ бэеынь шүргөөсэгөөн, урданайхидаал эрхэлһэндэл болобо.

Сагай ошохо тума зэрлиг ямаахан улам загзайжа, шуран байһанаа харуулжа эхилбэ. Ямаршье үндэр харшада тогтохо торохоо болижо, хойто хоёр хүлөө тэртэдэн, годли мэтэ дээшээ шуумайн, гурба—дүрбэ метр үндэр гэр дээрэ тэб гэжэ буушадаг һэн. Гэрэй оройһоо саһата үндэр мундарга худар шэртэн, удаан даа, хүщөө шэнги, хүдэлэнгүй зогсодог бэлэй. Нэгэтэ зэрлиг ямаахан сайран байгша саһата үндэр уулада ошожо үзэхэ гэжэ шиидэбэ ха. Үглөөгүүр эртэ һургуулидаа ошоһон Саяанаяа үдэшөөд, сэхэ хойто зүг барин, барсагар хюруу дээгүүр аржагар тамга табин гэшхэлшэбэ. Һархагар бархагар шулуунуудтай һүрөөтэй ехэ уулын хормойдо үдэ багта хүрөөд байгаа һэн. Шулуунһаа шулуунда, нэгэ байсын эрмэгһээ нүгөө байсын эрмэгтэ һүрэжэ, одоол хаба шадалаа гаргаба, һудал соогуурнь урдан байһан зэрлиг шуһанайнгаа эршэ долгиие хүдэлгэжэ байхаяа ханаба. Һэхүүргэ манан хүнжэлөө татаһан уулын оройн хангил хабсагайн эрмэгтэ үглөөнэй улаан шаргал нара угтаа һэн. Эндэһээ оршон тойрон хуу харагдаба. Ямар үзэсхэлэн һайхан газар бэ? гэжэ гайхаһан ямааханай нюдэд уярһан юумэндэл манатаад абаа һэн. Энэ болотор гашуун утаанай үнэр үнэсэжэ, айл соогуур ябаһанаа шаналхадал гэбэ. Уулын хангалта солгёон агаар тархиинь эрьюулбэ. Һудал, хобоо татаһан шобхо орьел ууланудай олон гэээшэнь. Тэрэ жалга руу буужа, набша ногоо шэмхэлээд, аян замаа саашань үргэлжэлүүлбэ.

Тэрэ юумэнһээ огто айжа һураагүй. Адар томо эбэртэй арбаад ямаанай ургажа гараһандал урдань бии болоод тойрошоходо, балай ехээр сошоод абабагүй.

«Байгаа аабзат даа. Яатараа бүхылдөө, елойлдообта?»—гэһэндэл асуунгяар хараад зогсобо.

Тэдэнэр яахадаашье добтолхо, дайлаха хэбэргүй байба. Һүрэгэй эгээл аха заха ямаан лэ хэбэртэй ерэжэ унхидаад, эбэрээ эбэртэнь хос гэтэр тулгаба. Залуу эшэгэн тэхын омог мундууе туршаха гэһэн байгаа. Теэд иимэ байлдаанда нэгэтэшье бар хүсынгөө бардамые туршажа үзөөгүй эшэгэн тэхэ хэрэгсээбэгүй. Һүрэгэй аха захань баһал баалабагүй. Олоной хойноһоо Саяанын эшэгэн тэхэ дахалдаба. Эдэнһээ таһаржа, гансаардаха дуран...

Зэрлиг ямаануу... дэхээ һанахада х... Гүлмэр тэнэгхэн, т... жэ ябаһан гэжэ һа... хаш. Саһанай орож... шоо үгыдэ, зэрлиг я... уулын гүн руу хар... Эгээл энэ хаһадаа... хэмнай дайралдаһан...

Ямаагаа үгы ... Саяана һүүлдэнь х... дэржэ зобоо бэлэй. ... гарашаһыень, барһа... дэхэнь һэм даа. Т... гайхалтай ушар бол...

Түрүүшын зүлгэ ... хан бултайгаад бай... на һургуулидаа ош... гараба. Нюдэндөө э... лиг ямаанинь га... байба бшуу. Таних... болошонхой. Саяана ... хүзүүндэнь аһашаба... Саяана ямар баярта... һэм. Үглөөдэрынь ... ханаар хайраһан х... эдеэллэхэ һанаатай ... дань, ямаанинь ба... бусахынь хүлеэгээ... зэрлиг ямаанинь ... наяа эрьежэ ерээгү... хэлэхэдээ:

— Һүрэгөө олоо ... тэдэнэйнгээ бусахад... наад, ерээд ошоо б... гэхэб зэрлиг амитан ... юм даа. Шуһаниинь ... —гэжэ ойлгуулаа һэ...

Саяана зэрлиг ... үшөө нэгэ тэхэрижэ ... леэдэг. Теэд буса... мэдэхэб даа.

Ц-Д. ...

ФУТБОЛ

СААШАНХИ ЗАМ НЭЭГДЭЭ

Һуужа орохо гэһэндэл хура бороо нэгэл хэм сооханоо һабиржа мэдэнэ. Заримдаа түргэдөөдшье абахаяа забдана. Улаан-Үдын стадион дээрэ зоншье үсөөншэг. «Зүүдэн соогоо» футбол харадагшуул ерээл ха. Теэдшье харагшадай байдал ондоо ааб даа, өөһэдынгөө дураараа бороодо сохюулхаяа ерээ ха юм. Бага зэргэ нэбтэрхэдээшье тоосоондо бодохогүй янзатайнууд һэн. Харин нялдагар шаг талмай дээрэ нороожо, хүндэ болошоһон бүмбэгэ сохиишодто ямар байгааб?

— Эндэл Пеледэ адли футболистнарай наадахаар ха, — гэжэ нэгэ хүн хэлээ һэн, — тактика, техникын хажуугаар мундуу шадал туһалаа һаа туһалха. Һанана гүт, тээсгэн бразилиинхидай Колумбиин командатай наадахада, Пеле гэгшые хоёр хамгаалагшад һалаша һандашагүйгөөр «адуулаа» һэмнэй. Тиимэл шадал, эсэшэ сусашагүй шадал эндэ хэрэгтэй хаш.

Нээрээшье талмай дээрэ гараһан командануудта хура борооһоо болоно, нилээд хэсүүтэй байгаа. Энэ уржадэрэй уулзалгада Яхадай АССР-эй суглуулагдамал команда манай «Сэлэнгын» футболистнуудтай хүсэ шадалаа туршаа һэн. Эдэнэр России Федерациин автономито республиканудай дунда түрүү һуури эзэлхэ гэһэн ээлжээтэ мүрысөөгөө үнгэргэһэн байгаа. Энэ мүрысөөнэй дүримэй ёһоор команда бүхэн өөрынгөө ба айлшадай талмай дээрэ уулзаха ушартай. Хэрбээ хоорондоо наадаһан командануудай адли очкотой болоод, мүн лэ тоогойнгоо талаар адли бүмбэгэ сохижо оруулһан, алдаһан байгаа һаань, команда бүхэнэй таба табан футболист 11 метрһээ ворота руу нэгэ нэгэ бүмбэгэ сохихо ёһотой юм. Тиигэжэ хоёр командын алинайнь илаха тодорхойлогдохо жэшээтэй.

Энээнэй урда тээ Буряадай АССР-эй спортивна нэрэ хүндые авиазаводой «Байгал» команда Якутск городто хамгаалһан байгаа. Тиихэдээ талмайн эзэдтэ 0:2 тоотойгоор шүүгдээ һэн. Харин РСФСР-эй кубок абахын түлөө саашанхи тулалдаанда хабаадалсаха эрхэтэй болохын тула манай республикын футболистнар Яхадай командые адагынь лэ гурбан бүмбэгэ булюугаар шүүхэ зорилготой байһан. Ушарынь гэхэдэ, хоорондоо хоёр дахин уулзаад байхадаа булигдаһан команда саашанхи мүрысөөнһөө гараха ёһотой юм.

Тиимэһээ уржадэр «Сэлэнгэ» командын үмэнэ шангахан зорилго табигдаһан. «хатуухан яһа хухалха» хүсэ хэрэгтэй болоһон байгаа бшуу. Улаан-Үдын «Сэлэнгын» гол составай футболистнар бултадаа шахуу наадана. РСФСР-эй суглуулагдамал командада ородог Жуйков Арцибашев хоёр энэ удаа мүрысөөндэ хабаадалсаагүй. Наадана эхилэмсээр хоёр талынхид бэе бэеэ «мэдэлсэхэ», «танилсаха» гэһэндэл, тагнаһан удхатай наада эмхидхэжэ, бага зэргэ добтололсоод абана. Тиинһээр байтараа талмайн эзэд шанга шангаар добтолжо захалаа. Айлшадай воротагай дэргэдэ шахардуу байдал тохёолдоод лэ абана. Яхадай футболистнар гэнтэ-гэнтэ харюугай добтолго хээд, улаан-үдынхидые хаа-яа тухашаруулна. Наадана түрүүшын хахадта талмайн эзэд хэдэн бүмбэгэ сохижо оруулха яһалашье аргатай байгаа. Жэшээнь, Юрий Калашников (Шэтын СКА командада наадаһан, армиһаа табигдаһан) ойрохон зайһаа ворота дээгүүр бүмбэгэеэ сохижорхёо. Мүн айлшадшье улаан-үдынхидэй хооһон воротае «абажа» шадаагүй. Энэ үедэ манай вратарь В. Титов ойлгомторгүйгөөр урагшаа гүйжэ гараад, бүмбэгые барижа шадаагүй һэн. Уулзалгын нэгэдэхи хахад 0:0 тоотойгоор дүүрэһэн юм.

— Юун болоошо ааб, манайхид хайшан гэлдэгшэ ааб? Яхадай футболистнар яһала һайнаар наададаг юм байна. «Байгалые» шүүһэнииинь гайхалтай бэшэ гээшэ хаш, — иимэ үгэ хүүр забһарлалгын үедэ дуулдаа һэн.

Талмайн эзэд үнэхөөрөөшье гайтайхан байдалда ороһон юм. Саашанхи мүрысөөндэ хабаадалсахын тула үлөөшэ миил 45 минутын турша соо адагынь гурбан бүмбэгэ сохижо оруулха хэрэгтэй болоод байгаа. Тиихэдээ өөһэдынгөө ворота руу нэгэшье бүмбэгэ алдаха зэргэгүй байгаа. Зүгөөр түрүүшын хахадта ядахадаа нэгэ бүмбэгэ оруулаа һаа үшөө боломжотой байһан ааб даа.

Уулзалгын хоёрдохи хахадта «Сэлэнгын» футболистнар шуумайгаар добтолго эмхидхэжэ, айлшадые нилээд мэгдэхээнэ. Зургаадахи минутада Д. Бабич толгойгоороо түрүүшын бүмбэгэ яхад нүхэдтөө «бэлэглэжэрхёо». Улаан-Үдынхид булгадаа айлшадай хахад талмай дээрэ наадаяа эмхидхэнэ. Хамгаалагшад Г. Гаврилов, В. Рябчиков болон бусад добтолоодшье үзэнэ. Тиигэжэ бүхы командаараа айлшадай воротагай хажууда «һуушахадаа», талмайн эзэд үшөө хоёр бүмбэгэ сохижо оруулаа. Эдэ бүмбэгэнүүдэй авторынь—А. Михнов. Тиигэжэ Буряадай АССР-эй команда юрэнхы дээрээ Яхадай АССР-эй суглуулагдамал командые илажа, мүрысөөнэй саашанхи замда гараха эрхэтэй болобо.

РСФСР-эй кубок абахын түлөө мүрысөөндэ энээнэй урда тээ Тувын ба Удмуртиин АССР-нүүдэй суглуулагдамал командануд уулзаһан байгаа. Энэ нааданда Удмуртиин футболистнар шүүһэн юм. Тиимэһээ манай республикын команда сентябриин 1-дэ Ижевск город ошожо, Удмуртиин АССР-эй суглуулагдамал командатай хүсэ шадалаа туршаха байна.

С. БАДМАЕВ.

Сайн уларил

Улаан-Үдын а... мэдээсэһэнэй ёһо... республика доторх... үүлэтэйшэг байха... гуудта бороон ... хойто зүгһөө һ... хилха. Улаан-Үдэ... 6—8, үдэрынь 1... нютагуудта 12—17... лаан байха.

ХРОНИ...

Буряадай АССР-... Соведэй Президиу... аймагай Багдарин... Соведэй газар д... бии болоһон тосхон... дөө абаад, «Север... нэрэ олгохо гэжэ 1... густын 13-най Ука...

Редактор
Ц. Ц. Ц...

„ПРАВДА БУРЯТИИ" МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Ажалай журам бэхижүүлхэ» гэһэн түрүү бэшэг. «Эндэ самоледууд бүтээгдэнэ» гэһэн А. Куклинай репортаж. Республикын колхоз болон совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай материалнууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абаһан республикын суута хонишодой ажал хүдэлмэриин амжалта тухай материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Соведүүд ба хүдөө нютагай соёл гэгээрэл» гэһэн Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Пивоваровай статья. Шалгалтын бригадын материал. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар».

Манай адрес, телефон...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редакто... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. р... 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секрета... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйст... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышле... строительства—61-35, советского строительства и бы... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—... формация—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати ... те Министров БурАССР

Н-02713. Зак. ...